

ЗАТВЕРДЖЕНО:
рішенням 41 сесії VIII скликання
Слобожанської селищної ради
від 28.11.2024 року № 4093-41/VIII

ПЛАН
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
СЛОБОЖАНСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ
на 2025 – 2027 роки

селище Слобожанське
2024 рік

З М І С Т

1.	<i>Вступ</i>	3 с.
2.	<i>Аналітична частина(стратегічний аналіз соціально-</i>	4 с.
2.1.	<i>Ключові висновки до характеристики громади</i>	4 с.
2.2.	<i>Географічне розташування ОТГ</i>	12 с.
2.3.	<i>Характеристика населення, ринок праці ТГ</i>	13 с.
2.4.	<i>Економічна ситуація громади</i>	20 с.
2.5.	<i>Характеристика соціально адміністрацій них послуг, які</i>	24 с.
2.6.	<i>Дороги і дорожня інфраструктура</i>	34 с.
2.7.	<i>Організація управління громадою</i>	35 с.
3.	<i>Основні висновки із соціологічного дослідження</i>	37 с.
4.	<i>SWOT-аналіз середовища громади</i>	38 с.
5.	<i>Бачення розвитку громади</i>	44 с.
6.	<i>Моніторинг та звітність щодо реалізації Плану</i>	49 с.
7.	<i>Індикатори впливу та результатів реалізації Плану</i>	50 с.
8.	<i>План заходів Основні завдання та механізми реалізації</i>	52 с.
	<i>Перелік скорочень</i>	52 с.
	<i>Склад робочої групи</i>	53 с.

1. Вступ

План соціально-економічного розвитку Слобожанської селищної територіальної громади на 2025-2027 роки (далі – План) є документом державного планування місцевого рівня (далі – ДДП) та відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» підлягає проведенню стратегічної екологічної оцінки (далі – СЕО). План розроблений з врахуванням стратегічних пріоритетів, цілей та завдань, передбачених Стратегією розвитку Слобожанської селищної територіальної громади на 2023-2027 роки, яка була розроблена в рамках програми Програма USAID «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» (DOBRE) та затверджена рішенням селищної ради від 19.10.2023 №2914-1VIII.

У Плані робиться наголос на зрівноваженому (сталому) розвитку громади, який передбачає інтеграцію енергетичної, екологічної, економічної та соціально-культурної складових. Наслідком такого підходу має стати зростання якості життя мешканців із закладенням перспектив сталості такого розвитку з врахуванням поточної ситуації, пов'язаної з військовою агресією російської федерації та введенням воєнного стану в Україні.

Методичною основою розроблення Плану є статі Конституції України, Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», нормативно-правових актів Президента України та Кабінету Міністрів України, рішення селищної ради та її виконавчого комітету, розпорядженням селищного голови.

План узгоджений з стратегічними документами національного, регіонального і місцевого рівня, зокрема:

- Державною стратегією регіонального розвитку на 2021-2027 роки;
- Стратегією регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року;
- Стратегією сталого розвитку Слобожанської територіальної громади Дніпропетровської області на 2022-2027 роки;
- Цілями сталого розвитку України на період до 2030 року;
- Національною стратегією у сфері прав людини;
- Національною транспортною стратегією України;
- Основними засадами (стратегією) державної екологічної політики України;
- Відповідними бюджетними та місцевими цільовими програмами Слобожанської селищної ради.

Розробка Плану базується на основі аналізу поточної ситуації в Слобожанській ТГ, виходячи із загальної соціально-економічної ситуації, та з урахуванням прогнозів, можливостей пріоритетних напрямків розвитку населених пунктів громади: селища Слобожанське, с. Балівка, с. Василівка, с. Олександрівка, с. Орільське, с. Степове, що входять до складу територіальної громади. Виходячи з оцінки ресурсного потенціалу населених пунктів громади, існуючих конкурентних переваг, проблем і зовнішніх викликів, План визначає цілі та завдання які спрямовано на усесторонній розвиток населених пунктів селищної ради.

Цей ДДП слід трактувати як одну з головних програм розвитку громади, котра визначає пріоритети та напрямки розвитку. Діяльність у визначених напрямках повинна здійснюватися із широким залученням різних партнерів – публічних, комерційних, соціальних.

Активізація військових дій РФ проти України ставить громаду на межі існування як окремого суб'єкта прийняття рішень щодо вибору пріоритетів власного розвитку, суттєво змінила не лише акценти щодо прийняття управлінських рішень, а й розподілу фінансових ресурсів.

Фінансове забезпечення реалізації Плану може здійснюватися за рахунок коштів місцевого бюджету, обласного бюджету, державного бюджету, зокрема, коштів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам, коштів міжнародних програм (грантів), коштів інвесторів, у тому числі, на умовах державно-приватного партнерства, власних коштів підприємств та інших джерел не заборонених законодавством.

Виконання завдань, окреслених в Плані вимагатиме тісної співпраці всіх зацікавлених сторін, яка з плином часу буде мати шанс переродитись у співвідповідальність і лише потім, як наслідок, сформує реальне підґрунтя для спільного прийняття рішень.

План розроблений Робочою групою, склад якої затверджено розпорядженням селищного голови від 21.11.2024 № 217/р/п «Про затвердження складу робочої групи з розробки проекту Плану соціально-економічного розвитку Слобожанської територіальної громади на 2025-2027 роки, та підготовки Звіту про стратегічну екологічну оцінку ДДП». До складу робочої групи увійшли представники-партнери закладу вищої освіти, представники органу місцевого самоврядування, працівники апарату ради, представники місцевих закладів освіти, культури, соціальної допомоги, охорони здоров'я, репрезентанти бізнес-середовища, громадського сектору та лідери громадської думки. Організували роботу та надавали методологічну і методичну підтримку Робочій групі відділ з питань економічного розвитку та інвестицій виконавчого комітету Слобожанської селищної ради

Використання широкого спектру інструментарію партисипації дозволило підняти та обговорити питання розвитку громади на середньострокову перспективу, врахувавши при цьому потребу захисту інтересів та прав усіх груп мешканців, у тому числі тих, які потребують особливої уваги: ветеранів та ветеранок, військовослужбовців та їх сімей, ВПО, жінок, людей похилого віку, осіб з інвалідністю та осіб з інвалідністю внаслідок війни.

Робота, пов'язана із розробленням Плану передбачала такі дії:

- опрацювання діагнозу стану соціально-економічного розвитку громади,
- проведення аналізу чинників зовнішнього і внутрішнього середовища (SWOT-аналіз),
- ідентифікацію бачення майбутнього розвитку громади на стратегічну перспективу,
- визначення контурів взаємозв'язків Плану з іншими стратегічними документами,
- ідентифікацію потенціальних зовнішніх джерел фінансування завдань Плану;
- опрацювання системи втілення та моніторингу реалізації Плану разом із визначенням підходу до актуалізації документу,
- розроблення детального плану дій в межах середньострокової перспективи.

В процесі виконання План може уточнюватися. Зміни і доповнення до Плану затверджуються сесією Слобожанської селищної ради.

Звітування про виконання Плану здійснюється періодично, але не менш як два рази на рік.

1. Аналітична частина

2.1. Ключові висновки до характеристики громади

Слобожанська громада складається з однієї селищної (Слобожанська, колишня назва - Ювілейне) й 4 колишніх сільських рад, три з них приєдналися до громади у жовтні 2020 року за чотири роки пройшли етап адаптації до структур місцевого самоврядування. Доєднані колишні сільські ради, з яких сформовано громаду,

поповнили майно громади значною кількістю закладів соціальної інфраструктури (дошкільні навчальні заклади, школи, заклади культури й охорони здоров'я тощо). З моменту приєднання ці сфери пройшли структурну і програмну реорганізацію, яка підвищує ефективність їхньої діяльності. Разом з цим покращено стан будівель закладів соціальної інфраструктури шляхом проведення капітальних ремонтів на 65%.

У зв'язку з обмеженнями на час воєнного стану в Україні, передбаченими постановою КМУ від 09.06.2021 № 590 зі змінами, більшість місцевих цільових програм, які були розроблені для забезпечення потреб громади, на час запровадження воєнного стану в Україні, не фінансувались вже третій рік поспіль з бюджетів усіх рівнів, у тому числі з місцевого бюджету.

Громада межує з обласним центром – Дніпром. Територія громади, яка прилягає до великого міста (селище Слобожанське, с. Олександрівка, с. Василівка) має приміський характер з багатоквартирними будинками і приєднанням до міських мереж водопостачання і каналізації. Тут активно будують сучасне житло в яке заселяються жителі Дніпра (субурбанізація). Це призводить до швидкого зростання кількості жителів у більшості випадків без реєстрації в громаді, а з іншого боку динамічно змінює соціально-економічні потреби на цій території (місця у школах і дошкільних закладах, інфраструктура, послуги тощо). Ці процеси створюють ризики двополюсності розвитку – значний наплив людей у північну частину, великі потреби у сфері послуг та інфраструктури, ризик хаотичної забудови і водночас, стагнація в іншій частині громади.

Громада має великий потенціал для розвитку з огляду на своє розташування поруч з містом та двома транспортними артеріями, в т. ч. магістраллю М04. Економіка громади є диверсифікованою, однак переважає в ній харчова промисловість, сільське господарство, та завдяки розташуванню також торгівля і сфера послуг (зокрема, логістичні). Є можливості для подальшої диверсифікації місцевої економіки, проте стан інфраструктури може бути перешкодою для досягнення цієї цілі.

Інфраструктура для водопостачання та водовідведення потребує значних капіталовкладень (в основному з 70-х та 80-х років), була передана на баланс водно-каналізаційного підприємства у місті Дніпро, що створює перешкоди з її модернізацією та контролем за якістю послуг.

В громаді добре організоване функціонування системи централізованого збору побутового сміття – всі населені пункти покриті нею. Відходи вивозяться на великий полігон, що знаходиться в сусідній Новомосковській громаді, який є одночасно основним полігоном для всіх сусідніх громад.

Бюджет громади характеризується великою часткою власних доходів (майже 90% від загальної суми доходів). Однак все ще існують можливості збільшення власної податкової бази (завершення інвентаризації земель у громаді і верифікація податкових зобов'язань зі сплати податку на майно й оренди земельних ділянок, реєстрація підприємств на території громади, офіційне оформлення працівників суб'єктами підприємництва тощо). З 01 січня 2024 року при виконкомі селищної ради функціонує відділ моніторингу місцевих податків і зборів (далі – Відділ), штатною чисельністю 2 одиниці. Робота відділу спрямована саме на наповнення місцевого бюджету Слобожанської ТГ шляхом виявлення суб'єктів, які не сплачують або не в повному обсязі сплачують місцеві податки і збори та залучення їх до справляння податків до місцевого бюджету, погашення податкового боргу, налагодження тісної співпраці ОМС з ГУ ДПС у Дніпропетровській області для вирішення проблемних питань, що стосуються покращення адміністрування місцевих податків і зборів. В результаті спільних дій ГУ у Дніпропетровській області, ОМС, старостинських округів протягом

січня-червня 2024 року податковий борг по місцевих податках і зборах було скорочено по 1 012 платниках на загальну суму 1 637,8 тис грн.,

Громада є лідером у роботі, пов'язаній з реформою децентралізації, одна з перших в Україні відкрила ЦНАП, де зараз можна отримати 426, в т.ч. 82 послуги з переліку комплексної послуги «Я-ВЕТЕРАН», а також самостійно здійснює архітектурно-будівельний контроль. Громада має генеральні плани усіх населених пунктів, окрім найменшого її села – Василівки. Та в межах розробки Комплексного плану просторового розвитку Слобожанської селищної територіальної громади заплановано розроблення Генерального плану с. Василівка і актуалізація Генерального плану та плану зонування с-ще Слобожанське.

Розроблено та затверджено План місцевого економічного розвитку, виданий буклет «Інвестиційний профіль Слобожанської ТГ», який сприяє поліпшенню інвестиційного іміджу, поширенню інформації про потенціал громади. Однак, ці документи, з огляду на цілий ряд об'єктивних та суб'єктивних чинників, потребує суттєвої актуалізації.

Попри військовий стан в країні на території громади реалізуються проекти будівельно-ремонтних робіт, втілюються інвестиційні проекти, що стосуються як комунальних установ, так і житлових будинків. Підтримки вимагає житлове господарство – жителі є пасивними у створенні ОСББ і замість діяти - очікують на допомогу влади. Проте в 2024 році після проведеної інформаційної кампанії щодо конкурсу від Програми "Грін ДІМ" - Ваш крок до енергонезалежності, голови декількох ОСББ звернулися до спеціалістів виконкому з проханням допомогти їм у розробці інвестиційного проєкту для встановлення альтернативних джерел електроенергії на будівлях для використання її в місцях загального користування. Нажаль не вдалося повноцінно попрацювати бо жителі ОСББ на загальних зборах прийняли рішення встановити альтернативні джерела електроенергії за власні кошти оскільки не бажали чекати 2-3 місяця (за умовами конкурсу) на реалізацію проєкту.

Станом на 01.07.2024 року на території Слобожанської селищної територіальної громади зареєстровано 3334 суб'єктів господарювання, з них 1623 - юридичних осіб та 1711 – фізичних осіб-підприємців. Переважна більшість суб'єктів господарювання зареєстрована в селищі Слобожанське (2491 СГ або 74,7%), в т.ч. зареєстровано 69 громадських об'єднань, 7 з них релігійні, активно діють 19 громадських організацій. Частина із них є де-факто неактивними, сфера інтересів деяких простягається суттєво за межами Слобожанської громади.

Останнім часом активізувалася робота до залучення громадського сектору до вирішення місцевих питань соціального характеру, активізації населення (зокрема, молоді).

Таблиця 1. Найважливіші аналітичні дані про громаду

№	Аналітична інформація про ТГ	Аналітичні дані	Зауваження і коментарі
1.	Дата створення територіальної громади: А) Дата рішення про створення ОТГ яка функціонувала до остатнього етапу реформи до жовтня 2020 року Б) розпорядження КМУ про затвердження Перспективного плану формування територій громад Дніпропетровської області	А) 14.08.2015 Б) 20.05.2020	А) рішення Дніпропетровської обласної ради від 14.08.2015 № 671-33/VI Б) розпорядження КМУ від 20.05.2020 № 601-р
2.	Дата проведення перших		

	<p>виборів в територіальній громаді</p> <p>А) Дата перших виборів в форматі ОТГ, яка функціонувала до остатнього етапу реформи (до жовтня 2020 року)</p> <p>Б) 25.10.2020 року</p>	<p>А) 25.10.2015 року</p> <p>Б) 25.10.2020 року</p>	
3.	<p>Кількість колишніх рад, що включені до громади, а також кількість всіх населених пунктів</p> <p>А) На момент створення ОТГ</p> <p>Б) В остаточному форматі після 25.10.2020 р.</p>	<p>А) 2 ради (разом 2 населені пункти),</p> <p>Б) 2020 рік - приєднано 3 сільські ради (разом 4 населені пункти)</p> <p>Разом – 5 рад (6 населених пункти)</p>	
4.	Перелік населених пунктів, що входять до складу громади	<p>селище Слобожанське (колишнє Ювілейне)</p> <p>село Степове</p> <p>село Балівка</p> <p>село Олександрівка</p> <p>село Василівка</p> <p>село Орільське (колишнє Партизанське)</p>	
5.	Місцезнаходження (область, район)	Дніпропетровська область, Дніпровський р-н	
6.	Відстань в км: від районного центру, від обласного центру, від Києва	<p>м. Дніпро – 1 км</p> <p>м. Дніпро – 1 км</p> <p>м. Київ - 471 км</p>	
7.	Площа в км ²	260,6 км²	Згідно даних Міністерства розвитку громад та територій України
8.	Населення територіальної громади, осіб.	<p>Всього – 23 890</p> <p>селище Слобожанське - 14 912</p> <p>с. Степове - 1 319</p> <p>с. Балівка - 2 548</p> <p>с. Олександрівка - 2 618</p> <p>с. Василівка - 223</p> <p>с. Орільське - 2270</p>	за офіційними даними ГУ статистики у Дніпропетровській області станом на 01.01.2024 року
9.	Структура населення: - за віком, - за статтю, - вразливі групи	<p>Всього - 23382</p> <p>від 0 до 14 років – 3 958 осіб</p> <p>від 15 до 29 років – 3 420 осіб</p> <p>від 30 до 59 років – 10 806 осіб</p> <p>старші 60 років – 5 198 осіб</p> <p>чоловіки 10 383 осіб (44,4 %)</p> <p>жінки 12 999 осіб (55,6 %)</p> <p>Вразливі групи:</p> <p>Особи з інвалідністю – 1 151 осіб (4,9%)</p> <p>Внутрішньо переміщені особи: до 24.02.2022 – 542 особи (2,3%), у т.ч.:</p> <p>жінок – 271, чоловіків – 184</p> <p>діти – 87 (дівчата – 38, хлопці – 49)</p> <p>з 24.02.2022 по 01.01.2024 – 2 274 осіб (9,7%), у т.ч.:</p> <p>жінок – 1 184, чоловіків – 535</p> <p>діти – 555 (дівчата – 281, хлопці – 274)</p> <p>ВСЬОГО (станом на 01.01.2024) – 2 816 ВПО.</p>	Інформація з гендерного профілю Слобожанської ТГ за даними громади на 01.01.2024р. (розробник управління соціального захисту).

10.	Подати приблизне співвідношення працюючих жінок/ чоловіків і/або співвідношення безробітних жінок/чоловіків	Співвідношення безробітних: жінки - 64%; чоловіків – 36%	Станом на 01.07.2024 року(за даними Дніпровської районної філії Дніпропетровського обласного центру зайнятості)
11.	Кількість осіб, які мали статус безробітного в Дніпропетровській області в абсолютній величині	6849 осіб в т.ч. 4933 особи які раніше працювали	Ситуація на зареєстрованому ринку праці за даними Дніпропетровської служби зайнятості станом на 01.01.2024р. https://dnp.dcz.gov.ua/analytics/69
12.	Кількість офіційно зареєстрованих безробітних в громаді	Безробітних – 117 осіб рівень безробіття по громаді – 0,7% (від працездатного населення)	Станом на 01.07.2024 року (за даними Дніпровської районної філії Дніпропетровського обласного центру зайнятості)
13.	Характеристика населених пунктів у складі громаді (промисловий / сільськогосподарський / інше)	Селище Слобожанське: переробна промисловість (диверсифікована), торгівля, логістика, сільське господарство с. Степове: сільське господарство с. Балівка: сільське господарство, рекреація с. Олександрівка: сільське господарство, рекреація с. Василівка: сільське господарство с. Орільське: промисловість (виробництво будматеріалів, виробів з дерева)	
14.	Кількість суб'єктів господарювання, що зареєстровані в громаді	Станом на 01.07.2024 року в громаді зареєстровано 3334 суб'єктів господарювання, з них 1623 - юридичних осіб та 1711 – фізичних осіб-підприємців.	
15.	Кількість і специфіка державних підприємств, що працюють на території громади, в тому числі, що зареєстровані в громаді	2 державних підприємства: 1. Дослідна станція Інституту овочівництва і баштанництва національної Академії аграрних наук України (дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук, вирощування зернових та баштанних культур, овочів тощо); 2. ДП "Дніпровський науково-дослідний та проектний інститут землеустрою" (науково-дослідні та проектні роботи в галузі землеустрою, охорони, оцінки та раціонального використання земель, геодезичні роботи, консультаційні послуги)	
16.	Кількість та специфіка надання послуг комунальних підприємств та установ на території громади	5 комунальних підприємств: 1) КП «Керуюча компанія «Перспектива» ССР (послуги з утримання багатоквартирних будинків в	

		<p>селище Слобожанське); 2) КП «Керуюча компанія «Господар» ССР (послуги з утримання багатоквартирних будинків в с. Степове, (послуги з благоустрою громади, послуги з поводження з відходами, послуги з водовідведення, транспортні послуги); 3) КП "Слобожанська спеціалізована ритуальна служба» (ритуальні послуги); 4) КНП «ЦПМСД» ССР (медичні послуги); 5) КП «Слобожанська центральна лікарня» ССР: медичні послуги за 18 пакетом, у т. ч. 17 пакетами вторинної допомоги та 1 первинної. 1 Комунальна архівна установа: 1) КАУ Слобожанської селищної ради, послуги -зберігання архівних документів та надання інформації за запитом фізичним та юридичним особам. Веде та зберігає інвентаризаційні справи, створені за результатами оформлення або реєстрації прав власності на нерухоме майно, що виникло установленому законодавством порядку до 01.01.2013 року.</p>	
17.	Кількість закладів і установ сфери культури	<p>10 закладів сфери культури 4 клубних закладів: 1. КЗ «Слобожанський центр культурних послуг Слобожанської селищної ради; 2. Будинок культури с. Степове; 3. Будинок культури с. Орільське; 4. Будинок культури с. Олександрівка. 5 бібліотечних установ: 1. КЗ «Слобожанська бібліотека» ССР; 2. Бібліотека с. Степове; 3. Бібліотека с. Орільське; 4. Бібліотека с. Олександрівка 5. Бібліотека с. Балівка 1 мистецька школа: КЗ «Слобожанська мистецька школа» ССР</p>	
18.	Кількість закладів охорони здоров'я: - первинна ланка (ЦПМСД, амбулаторії, ФП) - вторинна ланка (стаціонари, лікарні, що знаходяться на утриманні громади) - інші	<p>8 закладів охорони здоров'я: первинна ланка: 1. КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги» ССР у складі: 2. Слобожанська АЗПСМ, 3. Степнянська АЗПСМ, 4. Балівська АЗПСМ, 5. Орільська АЗПСМ, 6. Олександрівська АЗПСМ, 7. ФП с. Василівка, вторинна ланка: 8. КП «Слобожанська центральна лікарня» ССР</p>	

		інші (приватні): 1. Дніпровський медико-хірургічний центр ім. М.І. Пірогова 2. Медичний центр Sky Med 3. Благодійний Фонд "Шлях до здоров'я" (реабілітаційний центр)	
19.	Кількість та специфіка закладів соціальної допомоги, що знаходяться на утриманні громади:	А) Управління соціального захисту населення ССР Б) Служба у справах дітей ССР В) КЗ «Центр надання соціальних послуг» ССР(звідділенням соціальної адаптації та життєстійкості від 27.09.2024р.).	
20.	Кількість навчальних закладів, в тому числі - дошкільних закладів, - шкіл, - навчально-виховних комплексів, - інклюзивно-ресурсних центрів, - центрів професійного розвитку, - позашкільних навчальних закладів	9 закладів освіти, в т. ч.: - 3 дошкільних закладів разом з 4 дошкільними підрозділами, - 6 закладів загальної середньої освіти (5 ліцеїв та 1 початкова школа, з них 4 заклади мають дошкільні підрозділи, - 1 позашкільний підрозділ (центр позашкільної освіти)	
21.	Кількість установ сфери фізичної культури і спорту	2 установи: 1.КЗ «Слобожанський селищний центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх»; 2.КЗ "Дитячо-юнацька спортивна школа Слобожанської селищної ради". Споруди: 1 спортивний комплекс, у т.ч. плавальний басейн 1 ковзанка (ТРЦ «Караван») 3 футбольні поля 10 спортивних зали (включаючи тренажерні зали) 1 стрілецький тир 5 пристосованих приміщень для занять спортом 8 прибудинкових тренажерних майданчики	
22.	Існуючі в громаді документи планування	1. Стратегія розвитку Слобожанської селищної територіальної громади до 2027 року(19.10.2023) 2. План місцевого економічного розвитку Слобожанської селищної територіальної громади (04.02.2021) 3. Стратегія розвитку молодіжної політики Слобожанської селищної територіальної громади на 2020-2025 роки (18.06.2020)	
23.	Отримане фінансування з державного фонду регіонального розвитку (ДФРР), тис.грн.	2021 рік: 1 проект на суму 20 117 тис. грн. (будівництво плавального басейну в селище Слобожанське) 2022 рік (не передбачено, кошти ДФРР вилучені до резервного фонду	

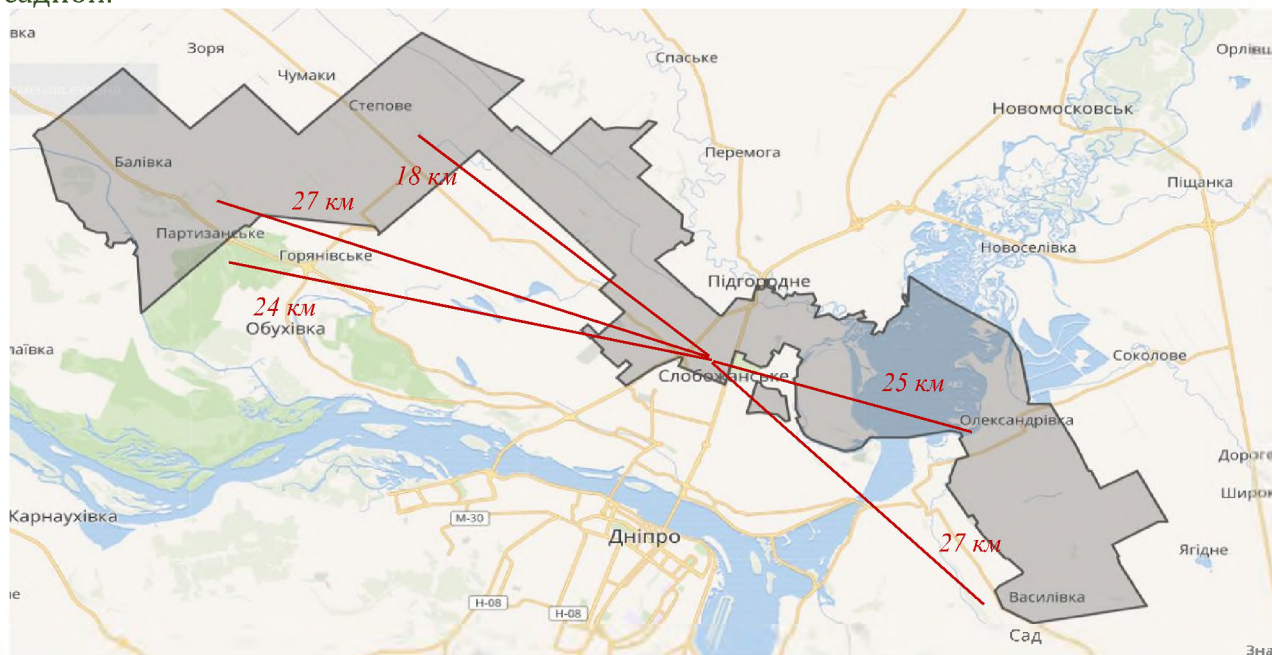
		держбюджету)	
24.	Участь громади в програмах, які фінансувались іноземними донорами в 2020-2022 роках	<p>2020 рік - програма USAID DOBRE: 1. проєкт «Створення Агенції місцевого розвитку Слобожанської селищної територіальної громади» 2. проєкт «Створення центру громадської активності в Слобожанській селищній територіальній громаді»</p> <p>2021 рік - Український фонд соціальних інвестицій (УФСІ) проєкт «Покращення умов надання медичної допомоги у Слобожанській амбулаторії ЗПСМ ЦПМСД селище Слобожанське, Дніпропетровська область/KfW» (реконструкція громадської будівлі під АЗПСМ в селище Слобожанське)</p> <p>2022 рік - Український фонд соціальних інвестицій (УФСІ) в рамках проєкту «Сприяння розвитку соціальної інфраструктури» укладено меморандум між УФСІ та Слобожанською ТГ щодо реконструкції гуртожитку в селі Олександрівка під квартири для ВПО</p> <p>2022 рік – в рамках Програми ООН з відновлення України (Конкурсний відбір Мінрегіону для отримання субвенції з державного бюджету відповідно до Фінансової угоди між Україною та ЄІБ):</p> <p>1. Нове будівництво амбулаторії за адресою: Дніпропетровська область, Дніпровський район, с. Олександрівка; 2. Нове будівництво Центру надання адміністративних послуг за адресою: селище Слобожанське, вул. 8 Марта</p> <p>2023 рік – в рамках Програми ООН з відновлення України (Конкурсний відбір Мінрегіону для отримання субвенції з державного бюджету відповідно до Фінансової угоди між Україною та ЄІБ):</p>	
25.	Адреса веб-сайту громади	https://slobozhanska-gromada.gov.ua/uk	

2.2. Географічне розташування ОТГ

Громада межує з містом Дніпро і складається з шести населених пунктів: селище Слобожанське (до 2015 р. Ювілейне) та сіл: Степове, Балівка, Орільське (до 2024 р. Партизанське), Олександрівка, Василівка. Адміністративний центр громади - селище Слобожанське має характер приміського мікрорайону Дніпро – міста майже з мільйонним населенням. В селищі лише формується урбаністичний характер забудови, типовий для містечка, однак визначити центр населеного пункту важко (немає чогось подібного до

ринкової площі чи ЦУМу). Разом з тим розвиваються різноманітні функції, а привабливе розташування буде фактором, що пришвидшує розвиток. Рівень та доступність послуг є значно вищою, ніж у пересічній територіальній громаді. Також близькість до мільйонного міста забезпечує доступ до послуг і задовольняє потреби у сфері торгівлі, освіти та працевлаштування.

Рисунок 1. Віддаленість населених пунктів Слобожанської громади від центральної садиби.

Площа громади становить 260,6 км².

Селище Слобожанське розташоване в центральній частині Дніпропетровської області між автомобільними дорогами М04 (Е50) і Т 0410 та безпосередньо межує на півночі з обласним центром – містом Дніпро. Завдяки вдалому розміщенню між стратегічно важливими для м. Дніпро транспортними коридорами – Донецьким шосе та проспектом Слобожанський – селище географічно є східними «воротами міста». Незважаючи на близькість мегаполіса, селище знаходиться в його найбільш екологічно чистій зоні. Неповдалік розміщуються Кільченський заповідник і Присамарська рекреаційна зона.

Село Степове знаходиться на відстані 18 км від центру громади – селище Слобожанське та 20 км від обласного центру – м. Дніпро. Поруч із селом проходить автомобільна дорога Т 0405.

Село Балівка знаходиться від селища Слобожанське на відстані 27 км. На заході від села Балівки протікає річка Оріль. Біля села кілька озер - залишки старого русла річки Протовчої (Проточі). На відстані 11 кілометрів на південь від села - лівий берег Дніпра. Через село проходить автомобільна дорога Н 31. На півдні село Балівка межує з селом Орільське.

Село Орільське знаходиться від селища Слобожанське на відстані 24 км. Село знаходиться на лівому березі річки Оріль. Через с. Орільське проходить автомобільний шлях Н 31 і Т 0404. Поблизу села - регіональний ландшафтний парк Дніпровські ліси.

Села Олександрівка та Василівка розташовані на лівому березі річки Самара (Самарська Затока) та межують з селищем Слобожанське на заході по водному плесу.

Відстань від адміністративного центру громади - селища Слобожанське до села Олександрівка – 25 км, до села Василівка - 27 км.

2.3. Характеристика населення, ринок праці ТГ

Таблиця 2. Динаміка чисельності населення, природний та міграційний рух

Показники	за 2020 рік станом на 01.01.2021	за 2021 рік станом на 01.01.2022	за 2022 рік станом на 01.01.2023	за 2023 рік станом на 01.01.2024	Частка жителів ТГ (2024рік),%
чисельність наявного населення, всього	23 622	23 854	23800	23890	100,0
<i>у тому числі:</i>					
Адміністративний центр громади с-ще Слобожанське, <i>у тому числі:</i>	14 293	14 661	14 716	14912	62,4
<i>Чоловіки</i>	6 355	6 472	відсутня	відсутня	-
<i>Жінки</i>	7 938	8 189	відсутня	відсутня	-
с. Степове	1 368	1 349	1334	1319	5,5
с. Балівка	2 648	2 609	2578	2548	10,6
с. Василівка	232	229	226	223	0,9
с. Олександрівка	2 721	2 681	2649	2618	10,9
с. Орільське	2 360	2 325	2297	2270	9,5
Загальний приріст (+), скорочення (-) наявного населення	+8348 (7961+387)	+232	-54	+90	-
<i>У тому числі за рахунок:</i>					
Приєднаних сільських територій (населених пунктів)	+7961	-	-	-	-
природний приріст(+) скорочення(-) наявного населення	-125	-180	відсутня	відсутня	-
<i>Кількість народжених</i>	183	165	відсутня	відсутня	-
<i>кількість померлих</i>	308	345	відсутня	відсутня	-
міграційний приріст(+) скорочення(-) наявного населення	+512	+412	відсутня	відсутня	-
<i>кількість прибулих</i>	856	850	відсутня	відсутня	-
<i>кількість вибулих</i>	344	438	відсутня	відсутня	-

Джерело: офіційні дані ГУ статистики у Дніпропетровській області.

За даними ГУ статистики у Дніпропетровській області на початок 2024 року, наявне населення склало 23 890 жителів, з них 62,4% - це жителі її адміністративного центру та, водночас, її найбільшого населеного пункту с-ще Слобожанське. Кількість жителів зростає і це зростання забезпечується за рахунок саме Слобожанського, яке, як підкреслювалось раніше, частково виконує роль приміської зони для Дніпра: саме селище є одним із напрямків субурбанізації, одним із джерел генерування попиту на багатоповерхову житлову нерухомість, яка динамічно тут будується.

У сільських територіях з року в рік спостерігається повільне зменшення кількості жителів, однак ця тенденція не має критичного виміру та, за внутрішніми оцінками, є відвортною в середньостроковій перспективі.

За наявними даними населення Слобожанської ТГ станом на 01.01. 2024 року (в період третього року воєнного стану в Україні) порівняно з відповідним періодом 2021

року збільшилося на 268 осіб за рахунок загального приросту згідно наданих даних ГУ статистики у Дніпропетровській області.

Фактором, що негативно впливає на суспільну інтеграцію, є міський тип забудови – жителі багатоповерхових будинків не підтримують між собою контактів, а інколи й не знають один одного. Іншою причиною, що часто згадувалася, є складне економічне становище багатьох жителів, які зосереджуються на утриманні сімей та свідомо виключаються з громадської активності й контактів з сусідами. Можна ризикнути стверджувати, що черговим фактором є соціальне розшарування і формування нової групи в спільноті громади – власників житла в дорогих новобудовах, зданих в експлуатацію або в стадії будівництва. Ці люди мають відмінне матеріальне становище, ніж власники багатоповерхових будинків забудови 60-70-х років.

Таблиця 3. Структура населення громади за віком та статтю на 01.07.2024 р.

Показники	ТГ, разом	Частка, %
Населення:	23 382	100
В тому числі:		
молодшого за працездатний вік (0-14)	3958	16,9
Хлопчики	2002	8,54
Дівчатка	1956	8,35
працездатного віку(15-59)	14226	60,9
Чоловіки	6546	28,02
Жінки	7680	32,87
старшого за працездатний вік (60 +)	5198	22,2
Чоловіки	1802	7,69
Жінки	3396	14,50

Джерело: дані громади «Гендерний профіль Слобожанської ТГ», розробник Управління соціального захисту населення Слобожанської селищної ради.

За даними громади на початок 2024 року питому вагу у віковій структурі населення Слобожанської ТГ мало населення працездатного віку 60,8 %, наступною групою населення громади є населення віком 60 років і старші 22,2% (за шкалою ООН у країнах, де питома вага населення у віці 65 років і старше становить більше ніж 7% від населення таких муніципалітетів вважають старим) малюки, діти та підлітки 0-14 років становлять 17%.

Разом з цим слід зауважити, що в громаді суттєво переважає кількість жінок над чоловіками серед населення старшого та середнього віку. Вчені пояснюють це тим що жінки живуть довше не тільки через біологічні відмінності, а й тому що ставляться відповідальніше до свого здоров'я ніж чоловіки, та ще через ряд причин соціального характеру. До введення військового стану в країні різниця давалася в знаки на сьомому десятку життя та з початком повномасштабного вторгнення ситуація загострюється з кожним роком військових дій і вік чоловіків - загиблих героїв в громаді набагато коротший.

Таблиця 4. Структура загиблих та померлих військовослужбовців за віком станом на 01.11.2024 р.

Показники	Померлі, осіб	Частка, %	Загиблі, осіб	Частка, %	Всього	Частка, %
-----------	---------------	-----------	---------------	-----------	--------	-----------

Військовослужбовці разом: В тому числі:	19	100	58	100	77	100
Категорія віком від 20 до 30	1	5,3	9	15,5	10	12,9
Категорія віком від 30 до 40	5	26,3	17	29,3	22	28,6
Категорія віком від 40 до 50	7	36,8	27	46,6	34	44,2
Категорія віком від 50 до 60	6	31,6	5	8,6	11	14,3

З інформації яка подана в таблиці можемо побачити що найвищий відсоток смертності чоловіків воїнів ЗСУ 44,2% у віці 40-50 років.

Таблиця 5. Динаміка природного приросту і сальдо міграції на території громади

Показники	за 2020 рік станом на 01.01.2021*	за 2021 рік станом на 01.01.2022*	за 2022 рік станом на 01.01.2023**	за 2023 рік станом на 01.01.2024**
Народилось (осіб)	183	165	120	90
Померло (осіб)	308	345	333	336
Природний приріст (осіб)	-125	-180	-213	-246
Прибуло (осіб)	856	850	477	1004
Вибуло (осіб)	344	438	249	912
Сальдо міграції (осіб)	+512	+412	+228	+92
Реальний приріст (осіб)	+387	+232	+15	-154
за рахунок приєднання (сільське населення)	+7 961		0	

Джерела:

* - офіційні дані ГУ статистики у Дніпропетровській області

** - дані громади, а саме ЦНАПу (за інформацією ГУ статистики Дніпропетровської області, відповідно до затверджених КМУ Плану державних статистичних спостережень, дані природного та міграційного руху населення територіальних громад на період військового стану не формуються)

Та основною проблемою демографічної ситуації є тенденція до зменшення народжуваності, що зумовлено низкою економічних та соціальних причин. Так, тенденція зниження народжуваності спостерігається, певним чином, у зв'язку із економічною кризою, різким зниженням рівня життя та доходів широких верств населення, невпевненістю громадян в майбутньому у зв'язку з веденням військових дій в країні. Зокрема, переживає стійкий період демографічного старіння сільське населення, що виражається у зростанні чисельності осіб, старших працездатного віку.

Міграційний рух населення характеризується перевищенням прибулих над вибулими, у зв'язку з введенням в експлуатацію житла, зокрема в нових житлових комплексах с-ща Слобожанське.

З врахуванням приєднаних територій (за прогнозними даними) вже у 2025 році показник чисельності постійного населення збільшиться і становитиме понад 24 тисячі осіб. Подальше збільшення чисельності населення громади прогнозується саме за рахунок міграційного приросту населення, тенденції якого відображено в відповідній таблиці вище, а також у Таблиці 5.

Таблиця 6. Кількість внутрішньо переміщених осіб в громаді на 01.11.2024

Період	Кількість сімей ВПО, од.	Кількість ВПО, осіб	у тому числі:			
			жінки	чоловіки	дівчатка	хлопчики

до 24.02.2022 року	375	534	267	188	34	45
з 24.02.2022 по 01.11.2024 року	1951	2792	1380	726	339	347
Всього	2326	3326	1647	914	373	392

Як показано в таблиці, громада, як і більшість громад Дніпровського регіону (в тому числі з обласним центром – м. Дніпро) є однією із місць прихистку внутрішньо переміщених осіб, кількість яких саме у 2022 році суттєво зростає. Цей факт накладає додаткове навантаження на роботу соціальних служб громади її інфраструктуру та місцевий бюджет.

Таблиця 7. Фактори, що визначають якість життя в громаді

	Позитивні чинники	Негативні чинники
Інфраструктура і просторове планування	<ul style="list-style-type: none"> - вигідне географічне розташування поруч з обласним центром м. Дніпро – доступ до всіх видів транспорту, інфраструктури, широкого діапазону соціальних і комерційних послуг, ринку праці, освітньої і наукової бази; - розташування поблизу важливих автошляхів і залізниці міжнародного і державного значення; - розвинений громадський транспорт; - наявність основної містобудівної документації громади; - добрий стан доріг: як обласного та державного, так і місцевого значення 	<ul style="list-style-type: none"> - відсутність повної інвентаризації земельних ресурсів громади; - неповноцінно діюча система роздільного збору твердих побутових відходів – актуальні умови на ринку роблять невиконаними подальшу переробку сепарованих відходів; - недоліки централізованих систем водопостачання і водовідведення – застарілі комунікації, які потребують значних капіталовкладень; - нерівномірність інфраструктурного забезпечення населених пунктів громади, особливо її недостатній розвиток на новоприєднаних територіях
Економіка	<ul style="list-style-type: none"> - високодиверсифікована економічна база: ефективно діючі в громаді як малі, так і середні та великі підприємства; - близька відстань до великого ринку збуту – міста Дніпро, а також важливих транспортно-логістичних коридорів (автомобільних і залізничних); - доступ до наукового потенціалу великого міста - висока інвестиційна привабливість території громади; - передумови для розвитку рекреаційного й активного туризму поблизу великого міста; - громада має доступ до Економічного профайлу громади (<i>єдина система даних та аналітики на платформі VkursiECONOMY із 150+ офіційних джерел даних, які актуалізуються автоматично</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> - відсутність облаштованих інвестиційних майданчиків і земельних ділянок у власності громади; - значна частка підприємств, зареєстрованих у Дніпрі та м.Києві; - недоліки базової технічної інфраструктури необхідної, щоб інвестувати в економіку, - водогін, каналізація, система поводження з ТПВ (земельні ділянки, що є потенційними інвестиційними пропозиціями)
Довкілля і туризм	<ul style="list-style-type: none"> - вигідне розташування для відпочиваючих туристів, багатого транспортних можливостей; - близька відстань до великого міста як потенціал для розвитку на території громади пропозицій у сфері рекреаційного туризму і туризму 	<ul style="list-style-type: none"> - нестача централізованих систем водопостачання і водовідведення; - загрози довкіллю з огляду на недостатню розвиненість мережі очисних споруд; - відсутність багатопрофільної та організованої рекреаційної

	«вихідного дня»; - багаті природні ресурси деяких територій громади (Балівка, Олександрівка), які сприяють розвитку туризму і рекреації	пропозиції, спрямованої на жителів громади та сусідніх громад
Населення, людський капітал	- приваблива житлова зона для жителів Дніпра; - значний відсоток людей, які поселяються у приміській зоні; - громадські традиції (ще з 90-х років) самоорганізації навколо будівництва різних типів інфраструктури – освітлення, стадіони, телефонні лінії; - доступ до широкої гами послуг великого міста; - стабільно позитивні показники міграції	- нестача місць у закладах шкільної та дошкільної освіти селище Слобожанське; - низька активність жителів у громадському житті; - недостатня інтеграція новозаселених людей з місцевим населенням, яка проявляється у незацікавленості сплачувати податки на території громади, брати участь у громадському житті тощо
Виконавчий апарат ОМС	- високий авторитет селищного голови в середині громади та поза її межами; - ефективно діючий виконавчий апарат громади, ЦНАП, кваліфікація працівників, організаційна ефективність; - добра комунікація громади з державними/публічними інституціями; - доступ до адміністративних послуг у сусідньому обласному центрі.	- необхідність опрацювання концепції усунення недоліків технічної інфраструктури – водопостачання, каналізація, функціонування очисних споруд, зокрема, врахування можливості створення промислових зон, а також сусідства великого міста з його інфраструктурними мережами або сусідніх громад (міжмуниципальне співробітництво); - перевантаженість працівників підрозділів, які займаються підготовкою проектів, заповненням заявок на залучення зовнішніх ресурсів, моніторингом реалізації Стратегії розвитку.

➤ **Форми громадської активності**

На території громади діють як місцеві громадські організації, так і представництва загальноукраїнських, таких як Товариство Червоного Хреста, Міжнародна організація "Нове життя», Дніпровський центр програм розвитку ЮНЕСКО і ООН (районне представництво), фізкультурно-спортивне товариство «Колос» (первинний осередок). Місцеві громадські організації – це, зокрема, «Патріотичне об'єднання «Оріяна», «У єднанні сила», Асоціація розвитку Степнянської громади тощо.

Цікавим прикладом громадської активності в історичній перспективі були спроби обласної влади приєднати у 2012 році смт Ювілейне (с-ще Слобожанське) до міста Дніпро, у 2018 році – спроби Дніпровської міської ради приєднати Слобожанську селищну територіальну громади до міста Дніпро, ці спроби викликали громадський протест і успішний протест проти цих планів.

Роль активізації молоді успішно реалізує Молодіжний центр «СМАРТ», що діє у формі комунального закладу. Заснований в рамках програми USAID DOBRE вільний громадський простір спрямований, у тому числі на сприяння співпраці місцевої влади, бізнесу та громадськості для подальшого розвитку громади, започаткування нового бізнесу в громаді, залучення донорських коштів на реалізацію розвиткових проектів тощо. У березні 2023 року в Молодіжному центрі «СМАРТ» створено сектор «Агенція місцевого розвитку». Як результат роботи працівника сектору, вже в травні звітного року ініціативною молоддю зареєстровано дві громадські організації «Молодіжне

об'єднання «Вільні творити майбутнє» та «Слобожанська мрія». Станом на 01.01.2024 року ГО було подано 22 апікаційних заявок на залучення інвестицій в громаду.

Слобожанське частково є типовим приміським поселенням, яке було відокремлене від міста Підгородне у 1987 року. Степове, своєю чергою, утворилося у 1932 році як радгоспне село.

Села громади хоча й мають дещо давнішу історію, однак загалом у випадку громади не можна говорити про багату традицію чи місцеву культуру у тому контексті, як у старих селах чи містечках. Зараз влада на сторінці громади публікує короткі історичні замітки, також відзначаються релігійні та державні свята, напр., День соборності. Відбуваються свята та виступи у будинку культури, що збирають жителів. Релігійність спільноти є невисокою – постійно відвідують богослужіння лише незначна кількість жителів.

У громаді діють конфесії УПЦ (МП) і Православної Церкви України, Української греко-католицької церкви, протестанти. До останнього часу панувала міжконфесійна єдність, яка, однак, в теперішніх умовах – умовах воєнного часу є крихкою та ставиться під питанням з огляду на неоднозначну позицію, яку УПЦ (МП) як інституція займає у війні між Україною і росією.

➤ Місце жінок у місцевій спільноті

До складу ради входить 14 жінок та 12 чоловіків. Це, мабуть, найкращий доказ повної рівноправності та дотримання гендерної рівності. Окрім голови, першого заступника та старостів, більшість ключових посад та працівників виконавчих органів ради займають жінки. Здається, що суспільні відносини у сфері гендерної рівності не відрізняються від тих, що є у великих містах. Не принциповою є також відмінність у сільській місцевості.

➤ Комунікація громади з жителями

Громада має Інтернет-сторінку (офіційний сайт ТГ) <http://slobozhanska-gromada.gov.ua/>, яка постійно розвивається. Рішення ради публікуються разом з додатками. Затверджений бюджет доступний у формі ухвали, доступ до бюджету громади обмежений в умовах воєнного стану через міркування безпеки та захисту інформації), постійно актуалізується інформація про доходи і видатки за видами доходів, та окремих організаційних одиниць (видатки). Окрім того, представлена також інформація про навіть одиничні поточні перекази коштів для структурних одиниць громади тощо. Сторінка постійно актуалізується, з'являється інформація про поточні події.

Є профілі громади у соціальних мережах:

- Facebook: <https://www.facebook.com/slobozhanskagromada/>;
- Instagram: <https://www.instagram.com/slobozhanskagromada/>;
- Telegram: <https://t.me/slobozhanskagromada>;
- Youtube: <https://www.youtube.com/channel/UCXCbFsVKtrRGvPy5Ur0uw8g>.

Загалом, інформаційна політика в громаді має ознаки системності та інтегрованості. Публікація матеріалів від імені муніципалітету та його структурних підрозділів, комунальних закладів і підприємств відбувається за попереднім погодженням відповідальними особами, матеріал редагується за стилістичними критеріями, відбирається на предмет релевантності та актуальності.

➤ Ринок праці

Представники працездатного населення с-ща Слобожанське, в основному, створюють робочі міста переважно в обласному центрі, що пояснюється близькістю розташування, наявністю в ньому розвинутої мережі промислових та торгівельних підприємств, державних установ та організацій, зручного транспортного сполучення тощо.

Ринок праці в громаді найбільш розвинуто у сфері торгівлі та наданні послуг, переробній промисловості (вироблення м'ясних продуктів), бюджетній сфері, сільському господарстві. В сільських населених пунктах громади робочі місця створені, в основному, сільськогосподарськими підприємствами, фермерськими господарствами, працівниками установ та закладів соціально-культурної сфери, фізичними особами-підприємцями.

За даними Дніпровської районної філії Дніпропетровського обласного центру зайнятості, за січень-червень 2024 року зареєстровано безробітними 57 осіб. Тобто, з врахуванням залишку безробітних на 1 січня 2024 року (60 осіб), офіційний статус зареєстрованого безробітного мають 117 особи. З 01.01.2024 по 01.07.2024 службою зайнятості працевлаштовано 96 осіб.

З початку 2024 року тривало зростання попиту на робочу силу, підтримане поживленням економіки. Найвищий попит спостерігався на спеціальності, пов'язані з подальшим пристосуванням бізнесу до воєнних умов. Так, серед нових вакансій переважають робітничі професії, логістика та продажі і закупівлі. В поточних умовах зростає і кількість вакансій в охороні здоров'я та освіті, а завдяки поступовому поживленню внутрішнього попиту – у роздрібній торгівлі та сфері послуг. Це зокрема може бути наслідком масштабної міграції за кордон, насамперед жінок, які переважали в цих секторах. Водночас низький попит залишається на працівників гуманітарно-культурного та адміністративно-управлінського напрямів, а також у сфері ІТ і будівництві. Зміни в попиті на робочу силу відображають вагомні зміни в структурі економіки.

Натомість динаміка пропозиції робочої сили в останні місяці практично повернулася на докризову траєкторію. Це відображає подальшу адаптацію населення до умов високих безпекових ризиків. Завдяки швидкому відновленню попиту на робочу силу з початку 2024 року зайнятість населення громади поступово зростала.

2.4. Економічна ситуація громади

З огляду на розташування безпосередньо поблизу Дніпра, Слобожанська громада має не тільки специфічні економічні умови, але й все ще перелік невикористаних можливостей. Серед найважливіших специфічних економічних передумов громади, а отже – і джерел утримання її населення, зазначимо такі:

- робота у сусідньому м. Дніпро – і у минулому, і в сучасних умовах це місто є одним з найбільших у країні промислових та науково-культурних центрів, економічним магнітом для прилеглих територій, які у своїй сукупності у минулому та в сучасних умовах складають єдину міську агломерацію. Місто є важливим центром економіки, а близькість до нього і добре транспортне сполучення з громади сприяє пошуку роботи у місті;

- приміський характер території: завдяки безпосередній близькості до обласного центру (подекуди – відсутності очевидних кордонів з ним) найбільший населений пункт громади та, водночас, її адміністративний центр с-ще Слобожанське має ознаки зони приміської забудови, подекуди – «спального» району Дніпра. В селищі активно реалізуються комерційні проекти житлової багатоповерхової забудови;

- високий рівень диверсифікації місцевої економіки: в громаді, окрім місцевих малих і середніх підприємств (здебільшого – зі сфери торгівлі, логістичних послуг, будівництва) в громаді здійснюють свою діяльність великі підприємства зі сфери харчової промисловості, виробництва керамічної плитки, торгівлі тощо;

- за оцінками внутрішнього моніторингу, в громаді рівень безробіття є дуже низьким, адже кожен, хто хоче, може знайти роботу, якщо не у місті, то в аграрній сфері;

- на території громади функціонують бюджетоутворюючі підприємства: ТОВ «М'ясна фабрика «Фаворит плюс», ТОВ «М'ясокомбінат «Ювілейний» (виробництво м'ясних виробів), ТОВ «Інтеркерама» (виробництво будівельних матеріалів), ТОВ «АВК Конфекшінері» (виробництво кондитерських виробів), ТОВ «Дніпропромліт» (лиття сталі), ПП «Дивоцвіт» (виробництво будівельної хімії (клей, лак, шпаклівка і подібна продукція), ТОВ «Логістик юніон (складське господарство мережі «АТБ»), ПП «Транс логістик» (вантажний автомобільний транспорт мережі «АТБ»), ТОВ «Нова пошта» (експрес-доставка посилок та вантажів в Україні та за її межами) тощо.

- в громаді відсутні підготовлені інвестиційні майданчики (площею від декількох до кільканадцяти гектарів), які у майбутньому можуть стати основою для створення індустріальних зон. Недостатність скоординованих зусиль по формуванню та просуванню інвестиційних можливостей громади не дають можливості повноцінно використати потенціал Слобожанської громади в економічній сфері.

- в сільських населених пунктах переважає сільське господарство, цим територіям притаманний рекреаційний потенціал, який поки що використовується слабо.

Сучасна промислова структура громади представлена підприємствами харчової галузі (виробництво м'ясної та ковбасної продукції, шоколаду та кондитерських виробів, хлібобулочних виробів тощо), хімічного та електротехнічного виробництва, виробництва керамічної плитки, машинобудування тощо.

Значний внесок в розвиток економіки громади забезпечили підприємства сфери торгівлі. Вздовж головних транспортних магістралей виникла потужна торгівельна агломерація з представників відомих національних мереж та світових компаній: «АТБ», «Метро», «Епіцентр», «Ашан», «Олді», сортувальний центр «Нова пошта» (DAO) тощо. Завдяки їм створена значна кількість нових робочих місць. Діяльність цих суб'єктів господарювання направлена на обслуговування жителів та гостей обласного центру.

Торгівля в сільських населених пунктах громади ведеться в магазинах приватних підприємців, які забезпечують жителів продуктами першої необхідності. Всього в сфері торгівлі та обслуговування здійснюють діяльність понад 350 торгових точок (у тому числі ТРЦ «Караван» - 166 об'єктів), 35 об'єктів громадського харчування (у тому числі ТРЦ «Караван» - 16 об'єктів), 14 аптек, 22 об'єкти з надання побутово - ремонтних послуг (у тому числі 6 ательє з ремонту одягу, 19 об'єктів надання послуг перукарнями та салонами краси, 6 майстерень ремонту взуття, 2 садово-виставкових центра, 35 АЗС, 19 станцій для зарядки електромобілів, 12 дитячих-розважальних комплексів (у тому числі ТРЦ «Караван» - 10 об'єктів), 18 стоматологічних кабінетів, 2 приватні клініки Дніпровський медико-хірургічний центр ім. М.І. Пирогова та Медичний центр Sky Med, Благодійний Фонд "Шлях до здоров'я" (реабілітаційний центр) та інші.

На території громади працюють відділення фінансових установ АТ КБ «ПРИВАТ-БАНК» та АТ "РАЙФФАЙЗЕН БАНК", які надають мешканцям громади широкий спектр банківських послуг. В селищі Слобожанське та селах Орільське і Балівка працюють відділення Укрпошти.

На території громади функціонують 5 відділень пунктів прийому-видачі відправлень компанії «Нова пошта», які надають послуги експрес-доставки документів, вантажів і посилок для фізичних осіб та бізнесу. Для зручності клієнтів встановлено 2 поштомати «Нова пошта».

➤ **Бюджет громади**

Перед об'єднанням с-ще Слобожанське отримувало досить високі доходи: у 2013 р. - 29 млн грн, у 2014 році - 32 млн грн, у 2015 році - 51 млн грн, у 2016 році –близько 210 млн гривень.

Навіть перед об'єднанням цифри були доволі значними, а зараз дохід на одного мешканця перевищує показник, якого досягають деякі громади в європейських країнах, що розвиваються. Ситуація ще суттєво покращилась у два етапи об'єднання.

Таблиця 8. Дохідна частина бюджету громади (2021-2027 рр.), тис. грн.

Показники	факт			план			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Всього власних доходів	496090,2	532060,4	804360,6	941465,5	945738,3	879994,1	879994,1
офіційні трансферти, всього	89293,5	58777,9	82770,5	154807,8	0	0	0
Трансферти з державного бюджету	78781,6	57848,5	61873,6	84917,0	0	0	0
освітня субвенція	57964,9	57848,5	55967,5	67299,4	0	0	0
медична субвенції	0	0	0	0	0	0	0
субвенція на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій	0	0	0	0	0	0	0
субвенція на здійснення заходів щодо підтримки територій, що зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту на Сході України	0	0	0	0	0	0	0
Дотації з МБ іншим МБ	800,0	16,9	0	0	0	0	0
Субвенція з МБ іншим МБ	3321,8	912,5	20896,9	2591,4	0	0	0
Реверсна дотація (довідково)	81506,4	11976,8	82168,9	0,0	227119,2	відсутня	відсутня
ВСЬОГО доходів	585383,7	590838,3	887131,1	1096273,3	945738,3	879994,1	879994,1
частка власних доходів, %	84,7	90,1	90,7	85,9	100	100	100

Джерело: дані громади.

За підсумками 2021 та 2022 років обсяг бюджету Слобожанської громади склав майже 600 млн грн., з них майже 87% - власні доходи. З розрахунку на 1 мешканця, це складає 24 774 гривень, що в кілька разів перевищує аналогічний середньостатистичний показник для українських громад. При цьому, цей показник незмінно зростає протягом попередніх років. У 2023 році обсяг доходів сягнув позначки у майже 900 млн грн., з них майже 90,7 - власні доходи. З розрахунку на 1 мешканця, це складає 35,6 тис грн., що в кілька разів перевищує аналогічний середньостатистичний показник для українських громад та досягає показників деяких громад в європейських країнах, що розвиваються.

Водночас, частка власних доходів зменшується, що варто трактувати як наслідок «розмивання» фінансового потенціалу с-ща Слобожанське на фоні сільських територій – територій, які, з іншого боку, володіють значним резервом для зростання економічного потенціалу території в середньо- та довгостроковій перспективі.

Основними джерелами власних доходів передбачливо є податок на доходи фізичних осіб та єдиний податок. Значним за вагомістю є акцизний податок: його частка у 2021 та у 2023 роках склала майже 15%, що є нетиповим для місцевого бюджету. Доволі вагомим джерелом також є плата за землю, що стягується з юридичних і фізичних осіб (середня за 2021,2022 та 2023 – 7,5%).

Слобожанська ТГ впродовж багатьох років має бездефіцитний бюджет. За рахунок змін, внесених до Бюджетного та Податкового кодексів України, в контексті децентралізації фінансів, обсяг доходів бюджету територіальної громади у 2021 році зріс порівняно з 2015 роком майже в 10 раз.

Таблиця 9. Структура власних доходів громади (2021-2024 рр.) тис. грн.

Податки	2021 (факт)	частка у структурі власних доходів, %	2022 (факт)	частка у структурі рівласних доходів, %	2023 (факт)	частка у структурі рівласних доходів, %	2024 (план)	частка у структурі власних доходів, %
Всього власних доходів	496090,2	100	532060,4	100	804360,6	100	941465,5	100
ПДФО	291765,9	58,8	309095,6	58,1	508420,5	63,2	590826,3	62,7
акцизний податок	69904,7	14,1	53173,6	10	113216,3	14,1	115520,0	12,3
плата за землю	36907,5	7,4	44898,7	8,4	53886,5	6,7	51619,2	5,5
єдиний податок	46486,0	9,4	57195,9	10,7	70779,5	8,8	64689,3	6,9
плата на нерухомість	22761,1	4,6	26770,0	5	31371,3	3,9	34893,9	3,7
Інші податки і збори	28265,0	5,7	40926,6	7,7	26686,5	3,3	83916,8	8,9

Джерело: дані громади

➤ Бюджетна перспектива на 2024 рік

Як видно із таблиці вище, громада залишатиметься значним платником нетто до державного бюджету: розмір реверсної дотації по факту 2023 року склав 82,1 млн.грн майже на рівні до воєнного 2021 року який склав 81,5 млн грн. Щодо міжбюджетних трансфертів, то, як вказано у таблиці вище, громада є значним платником реверсної дотації у 2023 році – це відволікає значний фінансовий ресурс (майже 15%), який потенційно міг би бути використаний на потреби ЗСУ, безпекові пректи, проекти розвитку території, благоустрою, покращенню рівня надання соціальних послуг тощо.

Структура власних доходів у 2024 році, як прогнозується, зміниться на користь «інших джерел надходжень». На цьому фоні зменшиться вагомність ПДФО, акцизного збору та плати за землю.

Поліпшення фінансового стану дозволяє інвестувати кошти на потреби ЗСУ а потім вже в оновлення інфраструктури громади, розвиток житлово-комунальне господарство, впроваджувати активну соціальну політику тощо.

➤ Видатки громади

Видаткова частина місцевого бюджету також є певною мірою нетиповою у порівнянні до інших українських громад.

Таблиця 10. Видаткова частина бюджету громади (2021-2024 рр.) тис грн.

Стаття видатків	2021 факт	2022 факт	2023 факт	Частка у структурі видатків 2023 р, %	2024 план
Ліцеї (школи)	142 100,7	119 611,1	155 812,8	17,2	321 967,7
дошкільні навчальні заклади	76 459,3	54 751,4	54 156,5	6,0	62 089,5
соціальна сфера	16 094,6	44 205,6	46 641,2	5,1	70 832,9
фізична культура і спорт	18 491,0	14 178,9	26 578,4	2,9	45 887,9
Охорона здоров'я	23 831,0	16 269,4	44 769,2	4,9	63 090,9
Культура	18 665,0	18 900,4	42 241,5	4,7	61 121,4
Утримання і ремонт доріг	5 081,9		43 604,2	4,8	6 328,2
Інфраструктура					
Благоустрій	8 491,2	13 056,1	38 860,0	4,3	32 952,4
Інше	184 413,0	135 649,6	236 514,5	26,0	483 646,3
Трансферти з місцевого бюджету (в т.ч. реверсна дотація)	95 904,6	17 056,5	219 263,7	24,1	155 788,8
РАЗОМ	589 532,3	433 679,0	908 442,0	100,0	1 303 706,0

*Джерело: дані громади, *з урахуванням власних надходжень бюджетних установ.*

Так, видатки у 2023 році на освіту (разом – на утриманні шкіл, дошкільних навчальних закладів) складають суттєво менше половини від загалу витрат - 23,2%. Забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування також складає доволі невисоку частку – майже 5,1%, що вказує на кількісно оптимізовану (в значній мірі) структуру виконавчого апарату ради. Це дозволяє громаді переорієнтувати фінансові ресурси на інші сфери, такі як «фізична культура і спорт» (2,9%), вагомою статтею видатків для громади є утримання та розвиток комунальних медичних закладів первинної та вторинної ланки охорони здоров'я(4,9%), «утримання і ремонт доріг», «інфраструктура» та «благоустрій» (разом 4,8%) тощо.

➤ **Бюджетна перспектива на 2025 рік**

Видаткова частина залишатиметься більш-менш сталою: ті зміни, які прогнозуються, пов'язані передовсім із потребою підняття заробітної плати працівників бюджетної сфери, зростаючими потребами фінансування об'єктів соціальної сфери.

2.5. Характеристика соціально адміністрацій них послуг, які надаються в громаді

Публічні послуги, які надає громада, охоплюють весь спектр того, що передбачає чинне законодавство, з тією лише різницею, що завдяки концентрації жителів у кількох населених пунктах немає розпорощення місць надання цих послуг. Тому можна сказати, що мережа освітніх та медичних установ в значній мірі є оптимальною.

➤ **Публічні послуги**

Центр надання адміністративних послуг Слобожанської селищної ради (далі - ЦНАП) працює вже майже 8 років (з травня 2016 року) та здійснює свою діяльність за принципом «єдиного вікна», тобто прийом документів та видача результатів послуг здійснюється виключно через адміністраторів ЦНАП. Він був заснований першим серед новоутворених громад Дніпропетровської області. Основне завдання ЦНАП – своєчасне, повне і якісне надання адміністративних послуг населенню.

У 2019 році в селі Степове створене віддалене робоче місце ЦНАП для забезпечення послугами жителів села за місцем проживання. У 2021 році створені територіальні підрозділи в селах: Балівка, Орільське, Олександрівка для зручності та оперативності забезпечення жителів сіл соціальними та адміністративними послугами за місцем проживання суб'єктів звернення. Кількість послуг, які надаються Центром станом на 01.07.2024 ладає 426 адміністративні послуги.

Також, Слобожанській ТГ одній з перших було делеговано повноваження у сфері архітектурно-будівельного контролю.

➤ Освіта

Освітня інфраструктура з точки зору потреб жителів потребує подальшої оптимізації. Основними проблемними питаннями є:

- технічна модернізація, проведення ремонтних робіт у закладах освіти, що діють на приєднаних територіях;
- збільшення місткості комунальних закладів освіти, що діють в селище Слобожанське;
- продовження роботи з запровадженням внутрішньої системи оцінювання ефективності роботи ЗЗСО.

Майже в усіх закладах шкільної освіти показник річних витрат на 1 учня є прийнятним або нижчим за середній по регіону та країні. Окрім іншого, це дозволяє щороку економити кошти освітньої субвенції та перенаправляти їх на матеріальне стимулювання вчителів, оновлення технічної бази шкіл, зокрема закупівлі комп'ютерного обладнання, мультимедійної техніки, оновлення обладнання шкільних їдалень тощо.

Таблиця 11. Характеристика мережі закладів освіти

Заклад освіти	Рік будівництва та/або капітального ремонту	Проектна потужність	Кількість учнів/ діти, охоплені дошкільною освітою онлайн/ офлайн	Кількість учителів	Бюджет, тис. грн. /учня
Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу № 1 «Червона шапочка»	1978 / 2017	200	130	18	69.1
Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу № 2 «Берізка»	1970 / 2011	140	91	14	71.5
Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу № 4 «Дивосвіт»	2016	220	251	19	79.8

Слобожанський ліцей	1982 / 2019	920	1206	73	45.3
Слобожанська початкова школа	1987 / 2020	900	845	58	29.3
Степнянський ліцей	1993 / 2019	350	177	19	35.1
Дошкільний підрозділ «Сонечко» Степнянського ліцею	2019	40	37	4	
Балівський ліцей	1978	420	231	21	29.2
Дошкільний підрозділ «Пролісок» Балівського ліцею	2007	50	64	5	
Орільський (Партизанський) ліцей	1990	420	250	20	34.0
Дошкільний підрозділ «Івушка» Орільського (Партизанського) ліцею	1982	80	62	5	
Олександрівський ліцей	1978	600	477	25	34.4
Дошкільний підрозділ «Рябінушка» Олександрівського ліцею	1976	80	64	5	

Джерело: дані громади

Безпосередньо у с-щі Слобожанське діють три заклади дошкільної освіти, які до повномасштабного вторгнення були відчутно перевантажені – на розрахункову кількість у 560 місць їх відвідувало 750 дітей, окрім цього черга на зарахування у місцеві ЗДО складала 525 дітей. З моменту введення військового стану в країні дошкільні заклади припинили свою роботу і тільки зараз після облаштування укриттів відновлюють свою роботу. Натомість мережа та місткість дитячих садків у селах громади, із врахуванням демографічних тенденцій на середньострокову перспективу, є оптимальною: їхню функцію виконують підрозділи при місцевих закладах середньої освіти. Існує достатній (до 50%) резерв наповнюваності цих підрозділів.

В громаді діють 6 закладів загальної середньої освіти: 5 ліцеїв (в адміністративному центрі та кожному старостинському окрузі громади) і 1 початкова школа в с-щі Слобожанське. Щодо останньої, то проектна потужність на наповненість робить цей навчальний заклад чи не найбільшим такого типу в Україні. Тенденція збільшення кількості учнів в Слобожанській початковій школі залишається сталою протягом усіх останніх років і, як передбачається, збережеться у майбутньому. Так, у 2022 році кількість учнів у цій школі досягла 955 осіб, та повномасштабне вторгнення вплинуло на скорочення школярів.

В середньостроковій перспективі, в контексті реформи середньої освіти в Україні в громаді діятимуть як мінімум 2 ліцеї з (прогнозовано) соціально-гуманітарним та природничо-математичним профілями. ЗЗСО у Степовому, Орільському, Олександрівці

та Балівці продовжуватимуть свою роботу в рамках філій опорних закладів з можливістю навчання у 1-9 класах.

➤ **Культура**

В Слобожанській територіальній громаді надання послуг у сфері культури та мистецтва здійснюється 10 закладами. Узагальнена інформація у розрізі закладів культури та населених пунктів, представлена в таблиці.

Таблиця 12.Характеристика мережі закладів культури

Заклад культури	Рік будівництва або капітального ремонту	Проектна потужність	Кількість працівників	Бюджет тис. грн. (витрати на утримання)
КЗ «Слобожанський Центр культурних послуг» ССР	1991 /2024	2179 м2 225 глядацьких місць	51,5	39846,5
Клубний заклад-філія села Степове КЗ «Слобожанський центр культурних послуг» Слобожанської селищної ради»	2018 - реконструкція	420 м2 158 глядацьких місць	10	
Клубний заклад-філія села Партизанське КЗ «Слобожанський центр культурних послуг» Слобожанської селищної ради»	1990	153 м2 50 глядацьких місць	5	
Клубний заклад-філія села Олександрівка КЗ «Слобожанський центр культурних послуг» Слобожанської селищної ради»	1993	1600 м2 445 глядацьких місць	16,5	
Бібліотека-філія с-ще Слобожанське КЗ «Слобожанський центр культурних послуг» Слобожанської селищної ради»	1989	217 м2	3	
Бібліотека-філія села Степове КЗ «Слобожанський центр культурних послуг» Слобожанської селищної ради	2018 – реконструкція	48 м2	1	
Бібліотека-філія КЗ села Орільське «Слобожанський центр культурних послуг» Слобожанської селищної ради	2000	33 м2	1	
Бібліотека-філія села Балівка КЗ	орендоване	13,7 м2	1	

«Слобожанський центр культурних послуг» Слобожанської селищної ради	приміщення Балівського старостинського округу			
Бібліотека-філія села Олександрівка КЗ «Слобожанський центр культурних послуг» Слобожанської селищної ради	1993	50 м ²	1	
КЗ «Слобожанська школамистецтв» ССР	2021/2024 поточний ремонт	299,6 м ²	42	17163,00

Джерело: дані громади

Усі заклади об'єднані в єдину систему, КЗ «Слобожанський Центр культурних послуг, на базі якого діють 17 клубних формувань для різних вікових категорій: дорослі колективи танцювального та вокального напрямків, дитячі колективи декоративно-прикладного мистецтва, різних видів танцю, гуртки зі співу тощо. Загалом їх постійно відвідує понад 500 осіб. Власне спрямування діяльності мають також клубні заклади-філії у с. Степове, с. Олександрівка та с. Орільське.

Найбільшим за місткістю є клубний заклад-філія у с. Олександрівка з актовою залюю 450 місць. З точки зору потреб його технічної модернізації першочерговим є підвищення можливостей опалювальної системи об'єкту: наразі діє електричне опалення, яке визнано недостатнім для підтримання належного температурного режиму в холодні пори року. Подібним, а також ширшим є перелік ремонтних потреб в інших закладах у новодоєднаних населених пунктах: ремонт фасадів, заміна вікон та дверей, внутрішнє перепланування площі, фасадні роботи, оновлення матеріально-технічної бази.

Також в мережу КЗ «Слобожанський Центр культурних послуг» Слобожанської селищної ради входять бібліотеки, розташовані практично у кожному населеному пункті.

➤ **Спорт і активний відпочинок**

Розвиток фізкультурно - оздоровчого та спортивного напрямку в громаді більшою мірою здійснюється 2 комунальними закладами, які культивують спортивну діяльність здебільшого на базі 2 комплексних спортивних споруд, СК «Слобожанський» та Плавальний басейн.

Першим створеним комунальним закладом у громаді, який розпочав свою спортивну діяльність у 2012 році та працює по сьогоднішній день є комунальний заклад «Слобожанський селищний центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх». З кожним роком заклад розширює перелік спортивних послуг для населення, розвиває фізкультурно-оздоровчу роботу у всіх населених пунктах громади та розвиває різні види спорту. Працюють дитячі секції з футболу, волейболу та карате, можна скористатися сауною. Спортзал пристосований для проведення змагань з різного рівня та багатьох видів спорту: футбол, баскетбол, волейбол, теніс тощо. Сектор для вболівальників налічує 1 056 місць. Загальна площа комплексу складає 3 тисячі м².

Напочатку 2022 року в складі спортивного комплексу було введено в експлуатацію наступний важливий об'єкт, який суттєво розширював пропозицію послуг спортивного комплексу – критий басейн. В перспективі він планується до використання і як об'єкт потенційного зацікавлення широкого загалу жителів не лише

Слобожанської територіальної громади, і як об'єкт, який виконує спортивно-оздоровчу функцію в соціальному вимірі: опрацьовано підхід, за яким надаються пільги на користування послугами комплексу для жителів громади, для певних категорій населення, що потребують особливої уваги, для учнів місцевих закладів освіти.

Важливим кроком для громади у 2023 році стало рішення депутатів Слобожанської селищної ради про створення Дитячо-юнацької спортивної школи. Вже в серпні 2023 року заклад розпочав роботу та прийняв своїх перших вихованців. В спортивній школі працює 4 відділення: Скелелазіння - 5 груп; Футбол - 5 груп; Волейбол - 5 груп; Настільний теніс - 2 групи. Всього 223 вихованці. На всіх турнірах вихованці ДЮСШ ССР стають переможцями, або займали призові місця.

Якщо представляти спортивну інфраструктуру загалом, то, окрім зазначеного спортивного комплексу та плавального басейну, вона представлена ковзанкою (ТРЦ «Караван»), 3 футбольними полями, 10 спортивними залами (включаючи 3 тренажерні зали), 1 стрілецьким тиром, 5 пристосованими приміщеннями для занять спортом, 8 прибудинковими тренажерними майданчиками тощо.

На території ж/р «Золоті ключі» с-ща Слобожанське функціонує тенісний клуб Maximus (приватна власність), в наявності якого 3 тенісних корти, футбольне поле, тренажерний зал та зал для пілатесу, басейн.

➤ Охорона здоров'я

З моменту створення громада не перебирала на себе від району сфери первинної медичної допомоги (амбулаторії, ФП), перераховуючи до районного бюджету медичну субвенцію. Тільки 2021 року уся система первинної медичної допомоги перейшла у підпорядкування громади (після реформування субрегіонального рівня). Усі амбулаторії та фельдшерські пункти об'єднані у складі комунального некомерційного підприємства «Центр первинної медико-санітарної допомоги» Слобожанської селищної ради.

Таблиця 13. Характеристика мережі закладів охорони здоров'я

Заклади охорони здоров'я	Рік будівництва або капітального ремонту	Проектна потужність	Кількість працівників	Бюджет тис. грн. (витрати на утримання)
КП «Слобожанська центральна лікарня» ССР	1983	295 ліжко-місць	405	43 851,2
КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги» ССР тому числі:	н/д	---	11	17761,7
Слобожанська АЗПСМ	2024	100 відвідувань за зміну	21	
Степнянська АЗПСМ	1990	20 відвідувань за зміну	4	
Балівська АЗПСМ	1970	20 відвідувань за зміну	4	
Партизанська АЗПСМ	1992	20 відвідувань за зміну	6	

Олександрівська АЗПСМ	1979	20 відвідувань за зміну	3	
ФП с. Василівка	1964	10 відвідувань за зміну	1	

Джерело: дані громади.

Крім первинної медичної допомоги, у 2019 році у підпорядкування громаді з обласної комунальної власності перейшов спеціалізований медичний заклад – колишня Дніпропетровська центральна районна лікарня, яку перейменовано у комунальне підприємство «Слобожанська центральна лікарня» Слобожанської селищної ради. Перейшовши у власність громади, лікарня почала розвиватися, зі збереженням персоналу в повному обсязі. Відповідно до розпорядження голови обласної державної адміністрації від 25.07.2023 № Р-299/0/3-23 КП «Слобожанська центральна лікарня» Слобожанської селищної ради визначена однією з 5 кластерних лікарень Дніпровського госпітального кластеру, що охоплює місто Дніпро та Дніпровський район. Лікарня працює за державною програмою медичних гарантій, шляхом укладання договорів з Національною службою здоров'я України. Наразі Слобожанська центральна лікарня надає послуги за 18 пакетами державної програми медичних гарантій. Це дає їй змогу конкурувати з іншими медичними закладами, розташованими неподалік, наприклад у м. Дніпро.

Для всіх медичних закладів у громаді при наданні ними послуг з охорони здоров'я характерним є підхід, який прагне до максимально якісного обслуговування.

Таким чином, сфера охорони здоров'я в Слобожанській ТГ представлена:

1. вторинною ланкою: Комунальне підприємство «Слобожанська центральна лікарня» Слобожанської селищної ради;

2. первинною ланкою: Комунальне некомерційне підприємство «Центр первинної медико-санітарної допомоги» Слобожанської селищної ради у складі Слобожанської, Степнянської, Балівської, Партизанської, Олександрівської амбулаторій загальної практики сімейної медицини (АЗПСМ) та фельдшерського пункту (ФП) в селі Василівка.

В селищі Слобожанське функціонує Дніпровський медико-хірургічний центр ім. М.І. Пірогова, де кваліфіковані хірурги виконують повний спектр операцій в онкології, оперативної ендоскопії, рентген - ендovasкулярні та пластичні реконструктивні втручання. Крім традиційних хірургічних практик, широко використовують лапароскопічні техніки. Після операції пацієнти в клініці знаходяться на короткостроковому перебуванні.

Також в селищі Слобожанське лікарі медичного центру SkyMed здійснюють діагностику, профілактику та лікування різних хвороб, зокрема зі спеціалізацією: отоларинголог, кардіолог, травматолог, невропатолог, терапевт, сімейний лікар.

ТОВ «Медичний центр «Шлях до здоров'я» є приватним центром реабілітації, що створений на території громади, у селищі Слобожанське, у перші місяці війни та має вузьку спеціалізацію «Воєнна травма». За час роботи центром було відновлено понад 700 пацієнтів після важких поранень та травм. Центр активно співпрацює з громадськими організаціями, благодійними фондами, бізнес-компаніями, а також залучає грантову підтримку, завдяки чому пацієнти, які постраждали внаслідок воєнних дій в Україні мають змогу отримувати кваліфіковану реабілітаційну допомогу безкоштовно. У 2024 році між Слобожанською селищною територіальною громадою та Медичним центром «Шлях до здоров'я» було підписано Меморандум про співпрацю.

Метою укладання Меморандуму є співпраця у сфері адаптації військових та ветеранів з числа жителів громади, які постраждали внаслідок воєнних дій, шляхом проведення їх комплексної фізичної та психологічної реабілітації, через використання існуючих можливостей громади та приватного медичного закладу.

➤ **Соціальний захист**

На території Слобожанської ТГ сферу соціального захисту населення представляють:

- Управління соціального захисту населення Слобожанської селищної ради:

забезпечення реалізації державної політики з питань соціального захисту населення, дітей, осіб з інвалідністю, внутрішньо переміщених осіб, підтримки сімей, у тому числі сімей з дітьми, багатодітних, молодих сімей, забезпечення рівності прав чоловіків та жінок, протидії торгівлі людьми, виконання програм і заходів у цій сфері; забезпечення роботи «Мобільного соціального офісу» для комплексного виїзного обслуговування населення громади; вирішення питань щодо установа опіки та піклування, створення інших передбачених законодавством умов для охорони та захисту прав повнолітніх недієздатних осіб та осіб, цивільна дієздатність яких обмежена, і задоволення потреб таких осіб; оздоровлення та відпочинок дітей; надання матеріальної підтримки (одноразової, щомісячної) найбільш вразливим верствам населення, яка фінансується за рахунок коштів селищної ради; оздоровлення осіб з інвалідністю, громадян, постраждалих внаслідок ЧАЕС, ветеранів війни; виконання заходів щодо підвищення рівня забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб, які потребують поліпшення житлових умов, шляхом створення фонду житла для тимчасового проживання; санаторно-курортні послуги; ендопротезування (з 2021 року) тощо;

- Служба у справах дітей Слобожанської селищної ради:

запобігання дитячій бездоглядності та безпритульності, вчиненню дітьми правопорушень; ведення обліку дітей, які перебувають в складних життєвих обставинах, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, влаштованих до прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу та соціально-реабілітаційних центрів; сприяння влаштуванню дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування під опіку, піклування до дитячих будинків сімейного типу та прийомних сімей

- КЗ «Центр надання соціальних послуг» Слобожанської селищної ради (колишня назва – КЗ «Милосердя») – обслуговування населення здійснюється за 7 основними напрямками:

проведення соціально-профілактичної роботи, спрямованої на запобігання потраплянню в складні життєві обставини осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення;

надання особам/сім'ям комплексу соціальних послуг, яких вони потребують відповідно до переліку послуг, затвердженого Мінсоцполітики;

виявлення осіб/сім'ї та ведення їх обліку;

проведення оцінювання потреб осіб/сімей у соціальних послугах тощо.

У вересні 2024 року при КЗ «Центр надання соціальних послуг» відкрито Центр соціальної адаптації та життєстійкості. Центр став ключовим аспектом для ветеранів громади під час повернення та адаптації їх до цивільного життя. Соціальні послуги отримують внутрішньо переміщені особи, люди з інвалідністю та інші вразливі категорії населення. Заклад оснащений сучасною технікою та вміщує в собі: ветеранський хаб, кімнату психологічної підтримки, соціальну перукарню та інші реабілітаційні послуги для дітей та дорослих.

Роль фронт-офісу при наданні соціальних послуг виконує також Центр надання адміністративних послуг та його територіальні підрозділи у кожному старостинському окрузі.

➤ **Громадська безпека**

Одним із головних заходів захисту населення від надзвичайних ситуацій є його своєчасне оповіщення про небезпеку, обстановку, яка склалася внаслідок її реалізації, а також інформування про порядок і правила поведінки в умовах надзвичайних ситуацій.

У зв'язку з чим в жовтні 2017 року на території с. Степове відкрито перший в області Центр Безпеки, на базі якого створено КЗ «Місцева пожежна команда» Слобожанської селищної ради. Працівниками закладу виконуються заходи щодо попередження та ліквідації пожеж, надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру на території громади, а також виконання інших завдань, таких як: боротьба з сухою та карантинною рослинністю під час пожежонебезпечного періоду, забезпечення пожежної безпеки у масових заходах, проведення інформаційної роботи з населенням, тощо.

Пожежонебезпечними територіями вважаються села Орільське та Балівка (ліси, торфяники). Для підвищення рівня захисту населення від пожеж необхідним є оновлення парку спеціалізованих авто, якими володіє Місцева пожежна команда: наразі у її розпорядженні знаходяться 4 спеціалізовані автомобілі на базі ЗІЛ-130.

В 2023 році облаштовано пожежне депо в с. Олександрівката створенно на його основі третій пожежний підрозділу КЗ «Місцева пожежна команда». Таким чином штат місцевої пожежної команди збільшився до 44 осіб. Для виконання функціональних обов'язків комунальний заклад має в розпорядження 5 одиниць спеціалізованої техніки, а саме: пожежна автоцистерна на базі шасі ЗІЛ-131 – 1 од., пожежна автоцистерна на базі шасі ЗІЛ-130 – 3 од., пожежна автоцистерна на базі шасі ГАЗ 53 – 1 од.

Громадську безпеку забезпечують 5 поліцейських громади, які планується забезпечити в перспективі на 100% власним транспортом для оперативного реагування (на період воєнного стану патрулювання в громаді не здійснюється).

Для оперативного реагування правоохоронних органів на правопорушення, їх попередження та сприяння розкриттю скоєних злочинів станом на 2024 року на території Слобожанської територіальної громади функціонує 271 відеокамера. Серед встановлених – 6 камер з можливістю зчитування номерних знаків з автотранспортних засобів.

В умовах постійних ракетних обстрілів Російською Федерацією об'єктів критичної інфраструктури, перебоїв електропостачання, на території громади розгорнуто та організовано роботу Пунктів незламності для допомоги населенню у зимовий період. Загалом на території громади розгорнуто 11 Пунктів незламності у всіх її населених пунктах, про що створювались відповідні публікації в засобах масової інформації громади з посиланням на інтерактивну карту на сайті <https://nezlamnist.gov.ua/>.

В громаді відсутня сучасна система оповіщення та в 2024 році виготовлено ПКТ для будівництва системи оповіщення реалізація якої планується в першій декаді 2025 року.

➤ **Інфраструктурні послуги, які використовуються у домашніх господарствах Водопостачання та водовідведення**

Стан і наявність технічної інфраструктури, яку використовують у домашніх господарствах, – одна з найбільших потреб у розвитку громади найближчими роками. Вони обумовлюють можливості розвитку як у соціальному вимірі (депопуляція, екологічні умови тощо), так і в економічному (інвестиційні майданчики, рекреація тощо).

У с-щі Слобожанське є мережа водогонів, яка на 80% була передана на баланс комунального підприємства «Дніпроводоканал» Дніпровської міської ради. Таким чином, громада не має впливу на розмір встановленого тарифу і на якість послуг. Найбільшою проблемою є пасивність підприємства у справах, пов'язаних із модернізацією мережі. Підприємство управляє загалом понад 2000 км водогонів, і приділяє незначну увагу тій відносно незначній протяжності водогону, який, з іншого боку, для Слобожанської територіальної громади має життєве значення. Ситуація вимагає як технічних, як організаційних та економічних досліджень, так і політичних рішень. Недостатній рівень послуг (зношеність мереж, якість води) є стримуючим фактором для розвитку громади. Окрім низької якості води та втрат, проблемою є висока енергозатратність процесу доставки.

Частково централізоване водопостачання є також у Орільському та Олександрівці. На виконання умов меморандуму з Українським фондом соціальних інвестицій (УФСІ) у с. Балівка виконано роботи по водопостачанню до недобудови по вулиці Калинова 39,а що передбачало підключення до системи водопостачання сусідні будинки.

Щодо водовідведення, його централізовані системи окрім Слобожанського (майже повністю), Орільського та Олександрівки (у багатоповерховій забудові) є також частково в Степовому. Окрім зношеності мереж, проблемою системи водовідведення у сільських населених пунктах є також застаріла технологія фільтрування стоків – поля фільтрації, які, по-перше, виймають з господарського обігу значні земельні ресурси і, по-друге, не забезпечують повноцінної очистки води, яка потім потрапляє у поверхневі шари ґрунту. На виконання умов меморандуму з Українським фондом соціальних інвестицій (УФСІ) у с. Балівка виконано роботи по водовідведенню від недобудови по вулиці Калинова 39,а що передбачало підключення до системи водовідведення сусідні будинки.

Відсутність контролю над станом інфраструктури для водопостачання та водовідведення, а також мінімальний вплив на якість послуг та їхню ціну, невизначені відносини з оператором (що стосуються модернізації інфраструктури і навіть поточних ремонтів) є важливим фактором ризику для розвитку громади.

Поводження з твердими побутовими відходами.

Централізованим збором та вивозом побутового сміття охоплена уся територія громади, в тому числі новоприєднані території, для яких було встановлено перехідний період щодо оплати належних послуг із поступовим їх переходом на економічно обґрунтованість встановлення тарифів. Діє схема щотижневого об'їзду житлового сектору і забір накопичених в індивідуальних сміттєвих баках ТПВ. Полігон, на який сміття вивозиться на зберігання, розташований у сусідній Новомосковській ТГ та, одночасно, є одним із основних полігонів для міста Дніпра, що слід трактувати додатковим аргументом його стабільної роботи, як мінімум, у середньостроковій перспективі.

Поступово запроваджується практика роздільного збору ТПВ (сепарація скла, пластику та паперу), однак стримуючим в даному випадку нині є актуальні умови на ринку, які роблять не вигідним подальшу переробку сепарованих відходів (суттєве зниження цін на різні види вторсировини).

➤ Інше

Територія громади повністю газифікована і майже уся система опалення використовує як сировину саме природній газ: і житловий сектор, і об'єкти громадського користування (за рідким виключенням – як Олександрівський БК).

У Слобожанському та Степовому вулиці освітлені майже на 100%. Добре виглядає ситуація і в населених пунктах Орільське і Балівка. В Олександрівці та Василівці ситуація значно гірша, однак мережа вуличного освітлення поступово розвивається і

на цих територіях: основні проекти з її розвитку на 2022 рік концентруються саме на цих територіях.

2.6. Дороги і дорожня інфраструктура

Дорожня інфраструктура громади включає як різні види доріг державного/регіонального значення, так і місцеві (зокрема – комунальні) дороги.

Таблиця 14. Дорожня мережа на території громади

Державного значення		Місцевого значення (регіональні)		Місцевого значення (комунальні)	
Протяжність	У т. ч. з твердим покриттям	Протяжність	У т. ч. з твердим покриттям	Протяжність	У т. ч. з твердим покриттям
16 км	16 км	60,522 км	60,522 км	123,655 км	71,565 км
Актуальний стан					
Відповідають вимогам	Потребують ремонту	Відповідають вимогам	Потребують ремонту	Відповідають вимогам	Потребують ремонту
16 км	0 км	56,022 км	4,5 км	109,935 км	13,720 км

Джерело: дані громади

Транспортне сполучення забезпечує доступність жителів приєднаних сіл до адміністративного центру громади – селище Слобожанське за допомогою транзитних автобусів.

Важливим питанням залишається стан дорожнього покриття доріг та вулиць державної та комунальної власності. Якщо дороги державного значення, які прилягають до території населених пунктів громади протягом останніх років в значній мірі приведено до належного стану, то більшість доріг та вулиць сільських населених пунктів громади потребують капітального ремонту у зв'язку із значною зношеністю дорожнього асфальтного покриття та відсутністю робіт капітального характеру впродовж багатьох років (знаходяться в аварійному стані та потребують покращення їх якості). На сьогодні активно ведуться планові капітальні ремонти з відновлення дорожнього полотна вулиць та доріг комунальної власності громади.

➤ Місцевий транспорт

Громада не забезпечує комунальний громадський транспорт. Ці послуги надають приватні суб'єкти, що забезпечують сполучення з містом Дніпром, так само як із сільських населених пунктів, так і адміністративного центру громади – селище Слобожанське. Регулярність і частота рейсів за визначеними автобусними маршрутами є задовільною як і для комунікації сільських жителів зі Слобожанським, так і з обласним центром.

З 2020 року приватним перевізником здійснюються пасажирські перевезення маршрутом № 1, який з'єднує адміністративний центр громади - селище Слобожанське з ж/м «Молодіжний», ТРЦ «Караван» та Слобожанською центральною лікарнею.

2.7. Організація управління громадою

➤ Організація виконавчого апарату

У структурі виконавчих органів селищної ради створено 9 структурних підрозділів: виконавчий комітет, фінансовий відділ; відділ з питань ЖКГ, благоустрою, розвитку інфраструктури та транспорту; гуманітарний відділ; відділ культури,

туризму, молоді, спорту та інформаційної політики; управління соціального захисту населення; відділ з питань будівництва, містобудування, архітектури та містобудівного кадастру; ЦНАП; служба у справах дітей. Загальна чисельність працюючих складає 169 осіб, в т. ч. виконавчий комітет та старостинські округи.

У структурі виконавчого комітету селищної ради створено 16 структурних підрозділів.

Таким чином, структура виконавчих органів селищної ради сформована за рахунок 27 структурних підрозділів відповідно до функціонального розподілу обов'язків. Управлінський апарат, окрім селищного голови, - це секретар селищної ради (виконкому), перший заступник селищного голови, чотири заступники за окремими напрямками роботи, чотири старости.

➤ Рада громади

До складу ради входить 10 жінок та 15 чоловіків. Більшість ключових посад займають чоловіки (селищний голова, перший заступник, 2 старости), жінки (секретар селищної ради, 3 заступниці). Це, мабуть, найкращий доказ повної рівноправності.

Діє 4 постійні депутатські комісії:

- з питань освіти, культури, молоді і спорту, охорони здоров'я, праці, соціального захисту населення, регламенту, депутатської діяльності та етики, прав людини, законності, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів;
- з питань житлово-комунального господарства, комунальної власності, промисловості, підприємництва, транспорту, зв'язку та сфери послуг;
- з питань планування, фінансів, бюджету та соціально-економічного розвитку;
- з питань містобудування, будівництва, земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища.

Принцип партійності, закладений в профільному законодавстві, як і у багатьох громадах, не сприяє налагодженню конструктивних відносин між праводавчим та виконавчим органами місцевого самоврядування. Однак, на даному етапі розвитку відносин всередині виконавчих та праводавчих органів Слобожанської громади, він не відіграє критичної ваги.

➤ Адміністративні питання

1. Значна сумарна кількість працівників бюджетних установ (дошкільні заклади, школи, заклади культури та інші), як наслідок розгалуженої мережі комунальних закладів, отриманих громадою у спадщину на етапі об'єднання і в результаті розширення (востаннє 2020 р. на чергові 3 колишні сільські ради). Повільна і безперервна реструктуризація окремих сфер, необхідність пошуку компромісів – наприклад, узгодження з очікуваннями жителів, зокрема й з новоприєднаних територій.

2. Труднощі з розподілом капіталовкладень між селищем і сільськими територіями інших 5 населених пунктів – у контексті обмежених фінансових ресурсів і значного розширення території громади.

3. Отримання у власність значної кількості об'єктів інфраструктури (будівель) колишніх районних установ, які часто потрібно пристосовувати і вкладати у них кошти. Отримання у підпорядкування громади багатьох комунальних закладів колишнього району, які треба реорганізувати.

4. Інвентаризація земельних ділянок на території громади перебуває на дуже незадовільному рівні, внаслідок чого обсяг стягнення податків з нерухомого майна й орендної плати за земельні ділянки від фізичних та юридичних осіб складає лише декілька відсотків від загального обсягу власних доходів бюджету громади – незадовільний рівень співпраці з боку податкової служби.

5. Опрацювання концепції розширення базової технічної інфраструктури (водно-каналізаційної, системи очисних споруд) на територіях, не охоплених нею, за умов обмежених фінансових ресурсів – співпраця з м. Дніпро та Новомосковською ТГ.

➤ **Суспільна оцінка діяльності місцевих органів влади**

Теперішня політика влади, очевидно, має велику підтримку жителів. В тому числі на підставі результатів соціологічного дослідження яке було проведено в процесі написання Стратегії розвитку ТГ до 2027 року, можна стверджувати, що більшість місцевої спільноти позитивно оцінює владу громади. На ремонт ліфтів, багатоквартирних будинків виділяються значні кошти, не зважаючи на те, що громада має там невеличку частку власності і не зобов'язана фінансувати ремонти в такому обсязі. Нещодавно реалізовані великі інвестиції в соціальну та спортивну інфраструктури (великий ЗДО на 220 місць, спортивний комплекс з плавальним басейном тощо), добудова початкової школи, ремонти шкіл також сприяють цьому. Мірилом суспільної оцінки влади є і рівень підтримки селищного голови, який переобрався на посаду після 30 років головування.

Узагальнення потреб самоврядної громади

➤ **Економіка та інфраструктура**

У сфері економічного розвитку потужним стимулюючим фактором є близькість великого міста, бар'єри – це стан інфраструктури, недостатній рівень знань та вмінь, можливості доступу до капіталу.

Економічні проблеми: сектор мікро- та малого бізнесу - близько 140 підприємців/1000 жителів (дуже добрий). Постійно зазначається про недоліки неформальної освіти людей, зокрема для започаткування власного бізнесу, акцентуючи особливо на молодих людях. Можна стверджувати, що поняття навчання протягом усього життя лише формується у суспільній свідомості і поки присутнє у незначної частини місцевої спільноти.

Важливою проблемою в цьому контексті є також неповна інвентаризація земель з огляду на те, що громада лише недавно отримала у фактичне підпорядкування значні земельні площі поза межами населених пунктів, а правове забезпечення цього не є достатнім.

➤ **Довкілля**

Ті села громади, які мають систему централізованого водовідведення, відводять стоки за межі села, ці стоки не очищуються, а виливаються на т. зв. поля фільтрації. На практиці це означає, що вони просякають у ґрунт, потрапляючи в ґрунтові води. З точки зору екології території, така практика є неприйнятною та такою, що містить вагомий екологічний ризик. Складно оцінити шкоду довкіллю і потенційні загрози.

Також система збору твердих побутових відходів не передбачає повноцінної їх сепарації з можливістю рециклінгу. В значній мірі така ситуація є об'єктивною з огляду на компетенції та фінансові можливості громади.

Значними є і потреби у сфері підвищення енергоефективності житлових будинків (низький стандарт житла – хрущовки) і місцевої економіки в цілому, у т. ч. комунальних установ.

➤ **Соціальний розвиток**

До основних соціальних проблем громади відносяться:

1. Невисокий рівень громадської активності жителів.
2. Високий відсоток неофіційного працевлаштування/ тіньова зайнятість.
3. Недостатня кількість місць у закладах дошкільної освіти відносно потреб – понад 520 дітей у черзі.

4. Нерівномірний розподіл приросту учнів у школах громади – швидкий приріст, відсутність місць і необхідність розширення у школах Слобожанського, і, водночас, тенденція до скорочення кількості учнів в інших частинах громади.
5. Необхідність облаштування пришкільних територій, будівництва спортивних залів.
6. Необлаштований громадський простір у сільській місцевості (особливо у новоприєднаних територіях), що не сприяє інтеграції і громадській активності.
7. Серйозний ризик від відсутності інтеграції між новими та старими жителями селище Слобожанське.

➤ Місцевий потенціал

Потенціал громади виникає значною мірою з її географічного положення та розташування відносно комунікаційних магістралей. Ключовим фактором є близькість великого промислового міста, що є значним ринком збуту та місцем працевлаштування для жителів Слобожанської громади.

До економічного потенціалу громади належить:

- ресурс інвестиційних ділянок;
- магістральна дорога, що проходить через селище Слобожанське;
- розвинене сільськогосподарське виробництво, діючі переробні підприємства,
- кілька великих торгових об'єктів, однак розташованих лише в адміністративному центрі громади;
- потенціал використання сільських територій зокрема, як і території громади загалом як місця відпочинку та рекреації, в першу чергу – для жителів міста Дніпра;
- зручне транспортне сполучення з м. Дніпро, який є великим потенціалом для подальшого розвитку житлового будівництва, за умови спроможності надавати комунальні послуги;
- розроблення актуальних генеральних планів майже для усіх населених пунктів громади;
- розвинена мережа газопроводів.

➤ Потенціал жителів

- систематично розвивається освітня база, виходячи з припущення, що кількість жителів громади зростатиме завдяки її привабливості для проживання;
- громада є привабливим місцем для молодих сімей місцем проживання з огляду на порівняно комфортні умови проживання та відносно низьку вартість життя;
- доступ до інтелектуального потенціалу міста Дніпро (в т. ч. закладів вищої освіти). Влада громади планує розвиток відновлюваних джерел енергії, налагоджуючи контакти з вищими навчальними закладами та інституціями, що підтримують такі ініціативи. Пересічна територіальна громада не має таких можливостей;
- завдяки прямим та опосередкованим методам впливу (бюджет участі, діяльність новоутворених спеціалізованих комунальних організацій та установ) сприяє підвищенню рівня громадської активності жителів, участі їх у вирішенні питань місцевого характеру.

➤ Екологічний потенціал

- потенціал природного довкілля – привабливе розташування території громади по відношенню до великого міста «зелені» терени, природні ресурси флори і фауни, прибережна зона річок Дніпро, Самара, Оріль;

- немає забруднення повітря шкідливими викидами з низьких джерел – опалюють здебільшого газом (високий рівень газифікації), на території громади немає шкідливих для довкілля великих підприємств.

3. Основні висновки із соціологічного дослідження

В рамках опрацювання ПСЕР, одним із елементів інформаційного забезпечення процесу було соціологічне опитування «**Пропозиції до бюджету Слобожанської територіальної громади на 2025 рік та Плану соціально економічного розвитку Слобожанської селищної територіальної громади на 2025-2027 роки**».

Питання, які містились в онлайн опитувальнику, передбачали оцінювання загального характеру, не включали детального аналізу окремих аспектів функціонування органу самоврядування та діяльності, яка ним здійснюється. В даному сенсі, дослідження пропонує узагальнений описовий характер поглядів жителів щодо оцінювання ними умов проживання в територіальній громаді.

➤ Методологія дослідження

Розроблена онлайн анкета була розміщена на офіційному сайті громади та на соціальних сторінках громади, де кожен з жителів громади мав змогу викласти свою думку та побажання, тому його результати можна екстраполювати на думку усієї місцевої громади. Максимальна похибка дослідження при рівні довіри 95% становить +/-5%. Кількість заповнених аккет, які взяли участь в дослідженні становить 130.

Активні громадяни звернули увагу на наступні проблеми:

1. Проблема у сфері культури та освіти:

Нестача міні-футбольних полів є серйозною проблемою для громади. Багато мешканців вважають це питання важливим через велику кількість юних талантів, які проживають у Слобожанському. Важливо знайти рішення для створення таких спортивних майданчиків. Також більшість мешканців зазначили, що на території Слобожанського та громади в цілому не вистачає освітніх закладів. Як можливе вирішення цієї проблеми, пропонується будівництво нових навчальних закладів.

2. Проблема у сфері соціального захисту:

Наразі в громаді вже ведеться будівництво житла для внутрішньо переміщених осіб (ВПО), але потреба в додатковій підтримці залишається. Необхідно продовжувати розробку програм для підтримки ВПО та забезпечення їх як тимчасовим, так і постійним житлом.

3. Проблема у сфері житлово-комунального господарства:

У селищі Слобожанське спостерігається брак зелених зон і місць для відпочинку, а також існує проблема амброзії на території громади. Необхідно виділити кошти та розробити програми для створення зон відпочинку та боротьби з амброзією. Крім того, під'їзди багатьох будинків потребують термінового ремонту: необхідно замінити вхідні двері, відремонтувати дахи та демонтувати непрацюючі каналізаційні труби.

4. SWOT-аналіз середовища громади

Одним із важливих методів аналізу факторів внутрішнього і зовнішнього середовища територіальної громади є аналіз SWOT, аббревіатура якого сформована від заголовних літер назв груп цих факторів – *Strengths* (Сильні сторони), *Weaknesses* (Слабкі сторони), *Opportunities* (Можливості), *Threats* (Загрози.). Цей евристичний метод аналізу дозволяє виявити внутрішні характеристики громади, які, з огляду на довгострокову перспективу, стратегічне бачення та обрані пріоритети розвитку, можна розглядати як її конкурентні переваги або ж як недоліки; враховуючи відкритий характер системи, якою також є і будь-яка територіальна громада, для повноти

картини необхідним є виокремлення шансів, які формують сприятливе підґрунтя для її розвитку, та загроз, котрі де-факто його стримують.

Визначення найбільш вагомих факторів середовища Слобожанської територіальної громади здійснювалось за трьома напрямками, які дозволяють в повній комплексно оцінити стан і перспективи її зрівноваженого розвитку - економічним, соціальним та екологічним, адміністративним.

Таблиця 15. Характеристика чинників адміністративного середовища

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Налагоджена та координувана система внутрішніх та зовнішніх комунікацій місцевої влади із використанням різних каналів поширення інформації. 2. Сталість керівництва громадою у поєднанні із застосуванням прогресивного/проактивного підходу організації діяльності місцевої влади. 3. Наявність кваліфікованих кадрів для роботи у виконавчих органах та інших сферах (Слобожанське – адміністративний центр колишнього Дніпровського району). 4. Знаходження на території громади інфраструктури та організацій, які обслуговують потреби місцевого населення та жителів громад Дніпровського району: у медичній, спортивній, культурній, соціальній та адміністративній сферах. 5. Наявність повноважень територіальної громади у сфері містобудування. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Пасивне відношення частини місцевого населення до діяльності та розвитку громади. 2. Обмеження власних фінансових можливостей ОМС через механізм реверсивного руху бюджетних коштів. 3. Обмеженість інформаційного забезпечення місцевої влади при прийнятті рішень, пов'язаних із наповненням місцевого бюджету, проведенням комплексного соціально-економічного аналізу.
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Продовження діяльності в Україні проектів міжнародної технічної допомоги, які підтримують територіальні громади. 2. Налагодження взаємовигідної співпраці сусідніх територіальних громад для спільного розв'язання проблем громад. 3. Продовження реформ в Україні: в економічній, медичній, освітній, житлово-комунальній та інших важливих для забезпечення життєдіяльності територіальної громади сферах. 4. Поширення практики е-врядування у сфері публічного управління. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Негативні наслідки війни з РФ: в соціальному, економічному та демографічному вимірах. 2. Уповільнення процесів децентралізації, в тому числі спричинене потребою координації дій публічних органів влади у воєнний період. 3. Інерційність системи корупційних зв'язків, яка склалась в державі. 4. Правова невизначеність у сфері служби в органах місцевого самоврядування.

Таблиця 16. Характеристика чинників інфраструктури і просторового планування

Сильні сторони	Слабкі сторони
----------------	----------------

<ol style="list-style-type: none"> 1. Безпосередня близькість громади до м. Дніпра – міста, важливого економічного та наукового центру України і Східної Європи. 2. Високий рівень впорядкованості містобудівної документації. 3. Велика кількість водних об'єктів, земель різних категорій (ліси, с/г-угіддя). 4. Задовільний стан місцевих доріг. 5. Регулярне транспортне сполучення з обласним центром та селами громади. 6. Високі темпи житлового та комерційного будівництва. 7. Якісне телекомунікаційне покриття (телефонний, мобільний, поштовий, Інтернет). 8. Діюча система відеоспостереження в населених пунктах. 9. Належний рівень організації робіт з благоустрою (підтримання чистоти вулиць, дворів, прибудинкових територій, системи вуличного освітлення і т. п.). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відсутність споруд цивільного захисту, недостатня облаштованість найпростішими укриттями. 2. Неповне покриття території громади вуличним освітленням. 3. Неналежний стан прибудинкових територій в новоприєднаних селах. 4. Висока інтенсивність руху вантажного транспорту в населених пунктах громади, у тому числі сільських. 5. Зношені систем централізованого водопостачання та водовідведення в селище Слобожанське, відсутність цих систем в селах громади. 6. Невпорядкований архітектурний образ центральної частини селище Слобожанське. 7. Стан доріг у новоприєднаних селах. 8. Значна відстань між населеними пунктами. 9. Залежність (часткова) обслуговування інженерної інфраструктури селище Слобожанське від комунальних підприємств м. Дніпра. 10. Потужність та стан зовнішніх інженерних мереж не пристосований до зростаючих потреб.
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Діючі на національному та регіональному рівнях програми підтримки енерго-ефективності та енергозбереження. 2. Реалізація важливих інфраструктурних проектів із залученням фінансування з фондів державної та міжнародної технічної допомоги. 3. Розвиток геоінформаційних систем. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Продовження воєнних дій на території України, що також матиме негативний вплив на подальший розвиток місцевої інфраструктури. 2. Розширення приміської зони Дніпра (втрата контролю за процесами належного просторового управління). 3. Зростання витрат на утримання інфраструктури, цін на енергоносії.

Таблиця 17. Характеристика чинників навколишнього середовища і туризму

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Скоординовані зусилля щодо підвищення ефективності діяльності системи поводження з ТПВ (діючий План удосконалення надання послуг поводження з відходами). 2. Наявність збережених пам'яток, що мають історичне значення. 3. Наявність місць з природнім потенціалом для розвитку рекреаційного та туристичного напрямків. 4. Діюча школа туризму при Центрі культури та дозвілля «Слобожанський». 5. Підтримка з боку місцевої влади 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відсутність системи збирання, переробки, утилізації сміття (ТПВ). 2. Наявність на території громади і поблизу підприємств-забруднювачів навколишнього середовища, у т. ч. аграрних підприємств. 3. Постійне утворення стихійних сміттєзвалищ, засмічення узбіччя доріг, наявність карантинних рослин. 4. Неналежний стан систем водовідведення сіл громади. 5. Відсутність рекреаційних зон для відпочинку та дозвілля. 6. Низький рівень озеленення території

розвитку спортивного напрямку туризму.	<p>громади.</p> <p>7. Недостатньо розвинена інфраструктура дитячих майданчиків в селах громади.</p> <p>8. Низький рівень екологічної свідомості серед жителів.</p> <p>9. Низька ефективність системи контролю та опіки над безпритульними тваринами.</p> <p>10. Зростання рівня злочинності.</p> <p>11. Відсутність готельної та іншої туристичної інфраструктури.</p> <p>12. Відсутність комплексної туристичної пропозиції (в т. ч. туризму «вихідного дня»).</p>
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Впровадження державних та регіональних програм з енергозбереження. 2. Зростання популярності внутрішнього туризму. 3. Утворення нових туристичних маршрутів, музеїв громади. 4. Наявність технологій віртуального туристичного маршруту 3D формату. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Діючий мораторій на перевірку господарюючих суб'єктів на предмет порушення норм екологічного законодавства. 2. Великі енерговитрати частини житла (взимку мокрої стіни, холодно в приміщеннях). 3. Негативний екологічний вплив діяльності промислового сектору великого міста. 4. Висока вартість екологічних проєктів. 5. Зменшення пріоритетності проблем екологічного характеру на фоні пріоритетності інших питань життєзабезпечення населення. 6. Військовий стан в країні, який зменшує мобільність та унеможливує туристичний рух.

Таблиця 18. Характеристика економічних чинників

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Наявність стабільно працюючих підприємств – платників податків в бюджет громади. 2. Вільні інвестиційні майданчики в громаді. 3. Розташування на перетині важливих транспортних шляхів. 4. Розвинутий аграрний сектор з унікальними земельними ресурсами - чорноземи одні з найкращих в Європі. 5. Диверсифікована місцева економічна база, зокрема діяльність потужних торгових (всеукраїнських торгових марок), промислових, логістичних підприємств. 6. Постійно зростаючий сектор малого і середнього підприємництва, велика кількість робочих місць на ринку праці громади. 7. Розроблений Інвестиційний паспорт та бренд громади. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відсутність допомоги сільгоспвиробникам (малий, середній бізнес) щодо об'єднання виробників у кластери, кооперативи. 2. Відсутність системи переробки сільгосппродукції. 3. Відсутність на території громади облаштованих територій для організованої торгівлі сільськогосподарською продукцією. 4. Відсутність на території громади природних копалин. 5. Відсутність ініціатив інфраструктурних проєктів, які могли б бути реалізовані за участю приватного бізнесу на умовах ДПП. 6. Тіньовий ринок оренди земель (невпорядкований обробіток земель сільськогосподарського призначення).

8. Наявність митного комплексу - Автопорт «Ювілейний» (ТОВ «Агро-союз-термінал»).	
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Попит обласного центру, понад регіональний попит на сільськогосподарську продукцію – стимулювання розвитку аграрної галузі, фермерства, крафтового виробництва. 2. Попит на послуги сучасного логістичного центру (ринок сільськогосподарської продукції, виставкової діяльності). 3. Продовження євроінтеграційних процесів сприятиме зростанню зацікавленості інвесторів до України. 4. Ліквідація тіньових відносин у сфері використання земель сільськогосподарського призначення, пов'язаних з приховуванням доходів від оренди землі, ухиленням від оподаткування. 5. Міжнародні та вітчизняні проекти, спрямовані на підтримку малого бізнесу в Україні. 6. Зацікавлення зовнішніх і внутрішніх інвесторів територією громади через її безпосереднє сусідство з великим містом. 7. Вдосконалення правового регулювання державно-приватного партнерства (активізація інвестиційної діяльності за рахунок впровадження механізму ДПП для реалізації масштабних модернізаційних проєктів в різних секторах економіки). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Негативні перспективи економічної діяльності підприємств, зважаючи на продовження бойових дій (інфляційні процеси, зруйновані ланцюги постачання, скорочення попиту, втрата замовлень, порушення логістичних зв'язків, знищення сировинних баз тощо). 2. Сповільнення інвестиційних процесів. 3. Погіршення економічних умов ведення бізнесу в Україні та інвестиційного клімату, постійні зміни в законодавстві щодо ведення господарської діяльності та податковому законодавстві. 4. Незначна кількість вільних ділянок комунальної власності, які можна запропонувати інвесторам. 5. Обмеженість енергетичних ресурсів для забезпечення належної роботи діючих промислових підприємств та інфраструктурного забезпечення майбутніх інвестиційних проєктів.

Таблиця 19. Характеристика чинників людського та соціального капіталу

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Реформована мережа об'єктів сфери освіти, культури, молоді та спорту. 2. Широке впровадження інформаційних технологій в освітньому процесі. 3. Зусилля місцевого самоврядування в рамках підвищення рівня соціального захисту населення (допомога вразливим категоріям населення, ВПО, програми охорони здоров'я). 4. Художня, культурна, спортивна активність серед молоді і літніх людей (відомі за межами громади музична школа та численні творчі колективи, діючий Молодіжний центр «Смарт»). 5. Зростаюча інтеграція жителів завдяки низовим ініціативам «знизу» і зусиллям 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аварійний стан/відсутність об'єктів сфери культури в селах: Балівка, Олександрівка, Орільське. 2. Незадовільний технічний стан частини приміщень первинної ланки медицини (АЗПСМ). 3. Соціальне розшарування, низький фінансовий потенціал значної частини місцевих жителів. 4. Низька активність громадських об'єднань, які зареєстровані на території громади. 5. Низька ініціативність просоціальної діяльності підприємств громади (відсутність долучення до підтримки місцевих культурних, спортивних, соціальних ініціатив

<p>влади громади (наприклад, Бюджет участі).</p> <p>6. Прив'язаність жителів до своєї «малої батьківщини» - багато людей повертається назад після навчання/роботи, вважають громаду комфортним місцем для проживання.</p> <p>7. Розвинута спортивна інфраструктура (спорткомплекс, плавальний басейн, тенісні корти, спортивні та тренажерні зали, спортмайданчики).</p> <p>8. Широкий волонтерський рух як організацій, так і окремих громадських активістів.</p>	<p>тощо).</p>
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Будівництво нового житла приватними забудовниками. 2. Формування фондів житла для ВПО за кошти МТД та державного бюджету. 3. Прогресуючі процеси субурбанізації: успішна громада приваблює жителів сусідніх громад. 4. Розширення на територію громади діяльності закладів вищої та професійно-технічної освіти, відкриття ЗДО приватної форми власності. 5. Формування дієвого механізму залучення випускників профільних ЗВО до роботи у сфері середньої та дошкільної та позашкільної освіти. 6. Державні програми з навчання молоді за кордоном з гарантією повернення до України. 7. Розширення спектру послуг, що надаються закладами первинної та вторинної ланок охорони здоров'я. 8. Формування громадянського суспільства, підвищення активності жителів. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Система надання публічних послуг, зокрема в сфері охорони здоров'я та соціальної політики, не пристосована до актуальних потреб малозахищених верств населення. 2. Продовження воєнного стану в Україні, (збільшення кількості ВПО, еміграція жителів громади до країн ЄС, безробіття тощо) 3. Демографічні проблеми – низька народжуваність, висока смертність, старіння населення. 4. Низький рівень місцевої ідентичності серед нових жителів громади.

5. Бачення розвитку громади

Розвиток Слобожанської громади в значній мірі детермінований чинниками зовнішнього середовища. Однак правильне трактування впливу, потенційних можливостей та загроз, які несе за собою їхня реалізація, дозволяє сформувати проактивну позицію громади, за якої вона виступатиме не як об'єкт, але як суб'єкт управління процесами, що відбуваються. За умов існування цих вищезазначених альтернатив можна сформулювати 2 сценарії розвитку об'єднаної громади: інерційний сценарій та сценарій стійкого зростання.

➤ Інерційний сценарій

Рівень соціально-економічного розвитку населених пунктів громади, умови проживання суттєво відрізняються між собою, що значною мірою сприяє збільшенню соціальної напруги між окремо взятими внутрішніми громадами та фактичній дезінтеграції їхнього об'єднання. Територія Слобожанського поступово підлягає

хаотичній житловій забудові, не забезпеченій інфраструктурою на належному рівні. Новоприбулі жителі, в тому числі внутрішньо переміщені особи, не ідентифікують себе з громадою та практично не беруть участі у її житті. Де-факто, місто «поглинає» селище як економічно, так й інфраструктурно. На противагу цьому, села громади розвиваються як периферійні населені пункти, видимо відстаючи від приміської частини громади.

Розвиток подій в такому напрямку може бути реалізований, якщо:

- як на регіональному, так і на національному рівні ситуація знаходиться в стані турбулентності: в безпековому, соціальному, економічному та політичному вимірах. Це не сприяє реалізації довгострокових цілей розвитку Слобожанської територіальної громади;
- нормативно-правове поле, яке стосується реалізації адміністративно-територіальної реформи, змінюється повільно та безсистемно;
- у межах формального об'єднання в єдиній громаді інтереси внутрішніх громад її населених пунктах залишаються суттєво різними, що відображається як на конфліктогенності процесу прийняття рішень в політичній площині, так і на побутовому рівні;
- невирішені питання екологічного напрямку накопичуються та поступово стають проблемою першочергової уваги;
- економічний розвиток громади відбувається без особливого впливу на нього з боку місцевої влади, рішення, що нею приймаються мають радше реакційний, а не проактивний характер;
- відносини між місцевою владою та жителями базуються на перманентному в'ялому конфлікті, який не переходить у гостру фазу, однак є вагомим бар'єром на шляху подальшого інтегрованого розвитку громади.

➤ **Сценарій стійкого зростання**

Війна у близькій перспективі завершується перемогою України і уся її територія після звільнення від окупаційних військ стає об'єктом першочергової уваги з боку розвинених країн та міжнародних інституцій в рамках діючих програм з відбудови держави.

В тому числі завдяки цьому, комунальна інженерна інфраструктура громади поступово розвивається, рівень розвитку її окремих населених пунктів поступово вирівнюється, що сприяє згуртованості жителів навколо спільних цілей власного розвитку. Економічна база об'єднаної громади диверсифікується та поступово стає інтегральною частиною всієї соціально-економічної системи території, не вступаючи у конфлікт з її громадською та екологічною складовими.

Наряду із гармонійністю власного розвитку, важливою його характеристикою стають прискорені його темпи – громада перетворюється на «сучасний простір для самореалізації підприємливих, ініціативних та працьовитих».

Це можливо за таких умов:

- ситуація в державі, на міжнародному рівні стабілізується, що сприяє підняттю рівня соціального капіталу, швидкому економічному зростанню;
- територіальні громади в Україні знаходяться в максимально сприятливому середовищі для розвитку: широкі компетенції місцевого самоврядування в значній мірі покриваються фінансовими ресурсами, в Україні реалізується все більше міжнародних програм допомоги, вагому складову уваги яких становить підтримка адміністративно-територіальної реформи за окремими її сферами;
- в рамках співпраці влади, місцевої громадськості та бізнесу вдається вирішувати усі проблемні, з екологічної точки зору, питання, що створює атмосферу довіри та взаємовигідної підтримки;

- влада займає активну позицію у співпраці з діючими та потенційними інвесторами в місцеву економіку, завдяки чому в громаді з'являються нові успішно діючі підприємства, на яких працевлаштовується місцеве населення;
- завдяки ефективно діючій практиці громадських обговорень усіх важливих для розвитку Слобожанської територіальної громади питань вдається знаходити спільні точки дотику з усіма групами зацікавлених сторін, що нівелює значення потенційних конфліктів, т. ч. на територіального рівня, та формує спільну платформу майбутнього розвитку.

Ставши на стежку стратегічного планування, Слобожанська територіальна громада зайняла тим самим активну позицію у формуванні власного майбутнього, яке повинно реалізуватися саме за сценарієм стійкого зростання. Такий сценарій дозволив сформулювати стратегічне бачення її розвитку - майбутній бажаний стан громади, до якого вона прагне, реалізуючи заплановану діяльність. Бачення виступає інтегруючим чинником, як на етапі планування, так і на етапі впровадження Стратегії розвитку. Досягнення стану, описаного в баченні – це найбільш віддалена мета, до якої прямує, здобуваючи чергові цілі.

➤ **Цілі та пріоритети розвитку ТГ**

Визначені на підставі комплексного аналізу факторів зовнішнього середовища із врахуванням сильних та слабких сторін пріоритети стратегічного розвитку випливають з бачення того, якою Слобожанська територіальна громада прагне бути у 2027 році. У відповідності до Стратегії розвитку ТГ зазначені пріоритети розвитку за своїм змістом виражаються в стратегічних цілях (середньострокова перспектива – до 2027 року), з яких випливають операційні цілі – напрямки прикладення зусиль, які вказують на способи досягнення сформульованих стратегічних цілей. В рамках операційних планів визначаються відповідні завдання, які слугують концентрації фінансових та організаційних ресурсів Слобожанської територіальної громади на найближчу перспективу – 3 роки.

Таким чином, були сформульовані три стратегічні напрямки, які повинні стати рушійною силою (сформувати підґрунтя) майбутнього розвитку громади. Цими напрямками є:

Економічний розвиток громади

Діяльність в рамках даного напрямку отримала своє відображення у відповідній системі цілепокладання, яка включає 3 операційні цілі.

Створення комфортних умов на території громади

Сутність діяльності в рамках виконання закладених у стратегічну ціль орієнтирів знаходить своє відображення у 6 операційних цілях.

Розвиток місцевого соціального капіталу

Дії та показники вимірювання досягнень в рамках зазначеного стратегічного напрямку визначаються 4 операційними цілями.

➤ **Досягнення цілі «Економічний розвиток громади»:**

В громаді природньо формуються промисловий кластер, існує значний потенціал для розвитку логістичного потенціалу. З огляду на це, створення сприятливих умов для інвестицій та реалізації економічної діяльності на теренах громади спрямоване на прискорення цих процесів: завдяки інформаційно-консультаційному супроводу місцевих підприємців в рамках пошуку ними партнерів, формуванню підґрунтя для реалізації на території інвестиційних проектів, пов'язаних із використанням логістичного потенціалу території, підвищенню ефективності процесу просторового планування, реалізації цілого ряду освітніх проектів.

Значна частина населення Слобожанської територіальної громади проживає у сільських населених пунктах, значна його частина зайнята у агросекторі – як підприємці, як самозайняті та як наймані працівники. З огляду на зростаючу конкуренцію в цьому секторі економіки, одним із ключових факторів успіху стає створення доданої вартості, яка в подальшому пропонується господарюючими суб'єктами на ринку.

Одним із напрямів, спрямованих на формування ефективної Слобожанської територіальної громади як громади економічного зростання є *формування системи маркетингового забезпечення розвитку громади*. Зокрема, передбачається заснування на місцевому рівні інституційної підтримки супроводу інвестора, розроблення та імплементація дієвої системи податкових стимулів для розвитку пріоритетних видів економічної діяльності/започаткування нового бізнесу, реалізація заходів промоційного характеру.

Максимізація використання господарського потенціалу передбачає цілий спектр завдань, пов'язаних із встановленням статочних меж територіальної громади, інвентаризацією земель комунальної власності, оформленням правовстановлюючих документів на земельні ділянки комунальної власності, актуалізацією нових генеральних планів (планів зонування, детальних планів території) населених пунктів Слобожанської селищної ради, розробленням Комплексного плану просторового планування територіальної громади, створенням системи обліку платників податків на території громади тощо.

➤ **Досягнення цілі Створення комфортних умов на території громади**

Створення енерго- та ресурсо-ощадливої системи енергопостачання передбачає цілий комплекс заходів із утеплення за результатами енергоаудиту комунальних установ в громаді, встановлення автономних котельень для опалення будівель громадського призначення в населених пунктах громади. Найбільш відчутним та швидким (але далеко не єдиним) ефектом від таких дій буде відчутна економія коштів місцевого бюджету та, як наслідок, можливість їхнього перенаправлення в інші, визнані за пріоритетні напрямки.

Покращення екологічного образу громади передбачає зусилля громади по ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ, забезпеченню ефективного функціонування системи роздільного збору та вивезення твердих побутових відходів, очищення території громади згідно із розробленою схемою санітарної очистки.

Актуальність операційної цілі *«Підвищення ефективності роботи системи водопостачання та водовідведення»* впливає як з аналізу об'єктивних даних (діагностики стану розвитку громади) так і вказується як один із пріоритетів жителями в соціологічному дослідженні. Критеріями досягнення цієї цілі буде збільшення кількості годин доступності центрального водопостачання протягом доби, підвищення рівня якості води в системі центрального водопостачання, збільшення кількості домогосподарств, охоплених системою центрального водовідведення та інше.

Критичним за своєю значущістю є напрямок *«Модернізація та розвиток внутрішніх транспортних комунікацій»*, в межах якого передбачається капітальний ремонт доріг місцевого значення разом із приведенням усієї придорожньої інфраструктури до належного стану. Окрім іншого, це дозволить суттєво підвищити мобільність жителів як в межах громади, так і поза ними.

Операційна ціль *«Благоустрій місць громадського користування та відпочинку»* буде досягнутою за результатами комплексу завдань, пов'язаних із облаштуванням зон громадського користування, місць для сімейного відпочинку, заняття спортом – іншими словами, створення привабливого для проживання середовища.

Пріоритетами операційного напрямку «Розвиток безпечної громади» є: облаштування ситуаційного центру громади, створення цілодобової системи відеоспостереження в громадських місцях, впровадження гуманних заходів щодо регулювання чисельності тварин на території громади, оновлення парку пожежних автомобілів на потреби комунального господарства тощо.

➤ **Досягнення цілі Розвиток місцевого соціального капіталу**

Розвиток культурного простору громад включає в себе комплексну підтримку місцевих аматорських колективів, покращення умов для роботи позашкільної освіти за обраними тематичними напрямками тощо. Окремий пласт завдань стосується капітальних вкладень в інфраструктуру культури (будинків культури, бібліотек) – починаючи від робіт, пов'язаних із капітальним ремонтом об'єктів, їхнім технічним переоснащенням відповідно до завдань розширення профілю їхньої діяльності.

Успішний розвиток громади неможливий без активної участі жителіву її щоденному житті, в ініціюванні та реалізації важливих проектів розвитку. Тому *зміцнення згуртованості та громадської активності жителів* є логічним пріоритетом в руслі трансформації Слобожанської громади у «місце для співпраці та самореалізації». Досягнення окреслених індикаторів передбачає виконання завдань, пов'язаних з запровадженням практики бюджету участі, започаткуванням практики організації та/або стимулювання громадських ініціатив, проектів, пов'язаних з патріотичним вихованням дітей та місцевої молоді.

Однією із пріоритетних в Слобожанській громаді, з огляду на вагомість у структурі видатків місцевого бюджету, є сфера освіти. Завдання/проекти, спрямовані на підвищення якості надання послуг комунальними закладами загальної середньої освіти, об'єднані в операційному напрямку «*Забезпечення умов для всебічного розвитку дітей та молоді*». Поруч із завданнями, пов'язаними із підвищенням рівня технічної оснащеності шкіл, закладів дошкільної освіти, одним із першочергових до вирішення є питання завершення інституційної реорганізації освітньої мережі.

Важливою характеристикою якості життя – ключового критерію успішності процесу місцевого розвитку – є рівень соціального захисту та охорони здоров'я тієї частини жителів, які цього потребують. В сучасних умовах значна частка функцій соціального забезпечення та медичного захисту передана «на місця» і громадам приходить не просто переймати усю відповідну інфраструктуру на свій баланс (зазвичай – вона знаходиться в занепаді), але й паралельно оптимізувати/реорганізувати її роботу. У випадку Слобожанської територіальної громади зусилля з *підвищення рівня медичного і соціального захисту жителів* мають також передбачати прикладення зусиль з розвитку можливостей надання медичних послуг на вторинному рівні – Слобожанською центральною лікарнею.

ЦІЛІ РОЗВИТКУ СЛОБОЖАНСЬКОЇ ТГ У ВІДПОВІДНОСТІ ДО ПЛАНУ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ТГ ДО 2027 РОКУ.

БАЧЕННЯ

СЛОБОЖАНСЬКА СЕЛИЩНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА – ЦЕ:

- конкурентоспроможна, фінансово незалежна громада з розвинутою промисловою зоною, сучасними логістичними центрами, з інвестиційними можливостями, що ефективно використовує природні ресурси для розвитку фермерства та агропромислового комплексу;
- комфортна та безпечна для проживання громадян територія, тихий спокійний район з розвинутою енергозберігаючою інфраструктурою, гарним житлом, дорогами та транспортним сполученням, з місцями для відпочинку, занять фізкультурою та спортом;
- ініціативна, активна громада, яка забезпечує власний розвиток та місцеве самоврядування, це сучасні дошкільні заклади і школи з використанням інноваційних освітніх технологій, що сприяють культурному розвитку особистості, служать людям духовним центром.

Операційні цілі
Стратегічні цілі

1. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ГРОМАДИ

1.1. Створення сприятливих умов для інвестицій та реалізації економічної діяльності на теренах громади

1.2. Формування системи маркетингового забезпечення розвитку громади

1.3. Максимізація використання господарського потенціалу громади

2. СТВОРЕННЯ КОМФОРТНИХ УМОВ НА ТЕРИТОРІЇ ГРОМАДИ

2.1. Створення енерго- та ресурсо-ощадливої системи енергопостачання

2.2. Покращення екологічного образу громади

2.3. Підвищення ефективності роботи системи водопостачання та водовідведення

2.4. Модернізація та розвиток внутрішніх транспортних комунікацій

2.5. Благоустрій місць громадського користування та відпочинку

2.6. Розвиток безпечної громади

3. РОЗВИТОК МІСЦЕВОГО СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ

3.1. Розвиток потенціалу громади у сфері культури та дозвілля

3.2. Зміцнення згуртованості та громадської активності мешканців

3.3. Забезпечення умов для всебічного розвитку дітей та молоді

3.4. Підвищення рівня медичного і соціального захисту мешканців

6. Моніторинг та звітність щодо реалізації Плану

Основною метою моніторингу є забезпечення реалізації та постійної підтримки актуальності Плану. У ході моніторингу виконання Плану вирішуються наступні завдання:

- стимулювання реалізації Плану в цілому та в окремих цілях і завданнях;
- оцінка ступеня досягнення стратегічних та операційних цілей Плану, отримання інформації для прийняття рішень про розподіл ресурсів на досягнення цілей чи про їх коригування.

Безпосередній контроль за станом та строками виконання завдань і заходів Плану здійснюється виконавчим комітетом селищної ради, за цільовим та ефективним використанням коштів - головним розпорядником.

За результатом моніторингу виконавчим комітетом складається узагальнений звіт про виконання Плану, звітування здійснюється кожні півроку, звіт виноситься на погодження виконавчого комітету ради та приймається сесією Слобожанської селищної ради.

Звіт включає наступну інформацію:

- результативність реалізації завдань і заходів Плану;
- стан впровадження проектів розвитку об'єднаної територіальної громади;
- заплановані та фактичні обсяги і джерела фінансування Плану;
- досягнення індикаторів (показників) результативності реалізації Плану: фактичний
- результат у порівнянні з його прогнозованим значенням у звітному періоді;
- аналіз динаміки показників соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади, здійснений з урахуванням орієнтовного переліку показників соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади;
- висновки і пропозиції стосовно доцільності продовження тих чи інших заходів, включення додаткових заходів, уточнення показників, обсягів і джерел фінансування, виконавців, строків виконання Плану та його окремих заходів тощо.

Пропозиції з коригування та актуалізації Плану за стратегічними та оперативними цілями, завданнями можуть вноситись:

- посадовими особами місцевого самоврядування виконавчого комітету ради та виконавчих органів ради;
- відповідальними за виконання стратегічних та оперативних цілей, завдань;
- депутатами селищної ради, членами виконавчого комітету ради;
- зацікавленими організаціями, установами, громадськими організаціями та жителями громади.

Пропозиції щодо коригування основного тексту Плану розглядаються і обговорюються на чергових та позачергових засіданнях виконавчого комітету Слобожанської селищної ради, постійних комісіях і виноситься на розгляд сесії селищної ради.

Для проведення моніторингу реалізації Плану застосовуються статистичні показники соціально-економічного розвитку відповідно до переліку визначених основних індикаторів. Відстеження динаміки відповідних індикаторів та показників соціально-економічного розвитку дозволять чітко відслідковувати соціальну, економічну, екологічну ефективність реалізації Плану.

Виконавчий комітет починає підготовку заключного звіту про виконання Плану не пізніше ніж через 3 місяці після завершення його реалізації і подає його на розгляд селищної ради. Заключний звіт може містити інформацію про:

- оцінку досягнення цілей та пріоритетів розвитку об'єднаної територіальної громади, визначених Планом;
- стан реалізації завдань і заходів Плану, проектів розвитку об'єднаної територіальної громади;
- оцінку рівня виконання запланованих індикаторів (показників) результативності реалізації Плану;

- причини невиконання або недосягнення очікуваних результатів;
- висновки та пропозиції.

7. Індикатори впливу та результатів реалізації Плану

Представлена у попередньому розділі система цілей Стратегії розвитку містить детальний опис пріоритетів (стратегічних цілей), обраних з метою досягнення бачення майбутнього територіальної громади у 2027 році і комплекс операційних цілей, досягнення яких гарантуватиме необхідні зміни в рамках визначених пріоритетів. Ці зміни будуть вимірюватися спеціальною системою індикаторів, котра дозволяє їх якісно і кількісно охарактеризувати. Перелік цих індикаторів подано в таблицях 20-22.

Таблиця 20. Індикатори впливу та результату стратегічної цілі 1.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1	
Економічний розвиток громади	
Індикатори впливу	
<ul style="list-style-type: none"> • Підвищення рівня середньої заробітної плати • Збільшення обсягу реалізації продукції місцевими підприємцями • Збільшення власних надходжень бюджету громади • Зменшення рівня безробіття • Створення туристичної інфраструктури • Збільшення кількості туристів 	
Операційна ціль	Індикатори результату
Операційна ціль 1.1. Створення сприятливих умов для інвестицій та реалізації економічної діяльності на теренах громади	<ul style="list-style-type: none"> • Збільшення кількості фізичних і юридичних осіб-суб'єктів підприємницької діяльності, що зареєстровані та/або здійснюють свою діяльність на території громади • Збільшення обсягу реалізації продукції місцевими виробниками сільськогосподарської продукції та підприємствами, які переробляють сільгосппродукцію • Збільшення кількості сільгоспвиробників та переробних підприємств
Операційна ціль 1.2. Формування системи маркетингового забезпечення розвитку громади	<ul style="list-style-type: none"> • Збільшення обсягу прямих інвестицій на території громади • Збільшення рівня пізнаваності громади
Операційна ціль 1.3. Максимізація використання господарського потенціалу громади	<ul style="list-style-type: none"> • Збільшення надходжень до бюджету з податку на землю • Збільшення надходжень ПДФО до місцевого бюджету

Таблиця 21. Індикатори впливу та результату стратегічної цілі 2.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2	
Створення комфортних умов на території громади	
Індикатори впливу	
<ul style="list-style-type: none"> • Збереження природного середовища • Збільшення мобільності мешканців і мешканок громади • Зростання вартості нерухомості на території ТГ • Збільшення кількості мешканців і мешканок (в т.ч. осіб з особливими потребами), які 	

беруть участь у спортивно-масових заходах	
<ul style="list-style-type: none"> Збільшення відчуття безпеки у гостей і жителів на території громади 	
Операційна ціль	Індикатори результату
Операційна ціль 2.1. Створення енерго- та ресурсоощадливої системи енергопостачання	<ul style="list-style-type: none"> Збільшення рівня задоволеності жителів з естетики громадського простору Збільшення кількості об'єктів альтернативної енергетики Зменшення витрат енергоносіїв
Операційна ціль 2.2. Покращення екологічного образу громади	<ul style="list-style-type: none"> Підвищення рівня задоволення мешканців і мешканок станом природного середовища Зменшення обсягів ТПВ, які підлягають захороненню
Операційна ціль 2.3. Підвищення ефективності роботи системи водо-постачання та водовідведення	<ul style="list-style-type: none"> Збільшення кількості юридичних і фізичних осіб, які мають доступ до системи якісного централізованого водопостачання Збільшення кількості юридичних і фізичних осіб, які мають доступ до системи якісного централізованого водовідведення Зменшення обсягів викидів шкідливих речовин з централізованої системи водовідведення
Операційна ціль 2.4. Модернізація та розвиток внутрішніх транспортних комунікацій	<ul style="list-style-type: none"> Підвищення рівня задоволеності мешканців і мешканок якістю місцевої дорожньої інфраструктури Зменшення тривалості подорожі по населених пунктах громади Зменшення кількості дорожньо-транспортних випадків
Операційна ціль 2.5. Благоустрій місць громадського користування та відпочинку	<ul style="list-style-type: none"> Підвищення рівня задоволеності жителів облаштованістю місць громадського користування Збільшення кількості об'єктів для занять спортом і відпочинку
Операційна ціль 2.6. Розвиток безпечної громади	<ul style="list-style-type: none"> Зменшення кількості порушень правопорядку Зменшення збитків, завданих пожежами

Таблиця 22. Індикатори впливу та результату стратегічної цілі 3.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3	
Розвиток місцевого соціального капіталу	
Індикатори впливу	
<ul style="list-style-type: none"> Зростання середньої тривалості життя мешканців і мешканок Підвищення рівня задоволення мешканців і мешканок освітніми послугами Зменшення масштабів соціальних проблем Зростання кількості місцевих ініціатив від молоді, старших осіб, вразливих груп населення, які підтримані місцевою владою 	
Операційна ціль	Індикатори результату
Операційна ціль 3.1. Розвиток культурного простору громади	<ul style="list-style-type: none"> Збільшення кількості учасників культурних заходів, в т.ч. осіб різних вікових груп Збільшення рівня довіри в громаді
Операційна ціль 3.2. Зміцнення згуртованості та громадської активності жителів	<ul style="list-style-type: none"> Збільшення кількості учасників заходів, на яких вирішуються питання використання активів громади Зростання відсотку мешканців і мешканок, які приймають участь у спільних заходах з органом місцевого самоврядування, в т.ч. молоді, жінок, старших

	осіб, представників вразливих груп населення
Операційна ціль 3.3. Забезпечення умов для всебічного розвитку дітей та молоді	<ul style="list-style-type: none"> • Підвищення рейтингу шкіл громади за результатами ЗНО (НМТ) • Збільшення відсотку учнів, які є переможцями різноманітних конкурсів
Операційна ціль 3.4. Підвищення рівня медичного і соціального захисту жителів	<ul style="list-style-type: none"> • Зменшення рівня хронічної захворюваності мешканців і мешканок • Збільшення кількості законтракованих НСЗУ послуг

Основні досягнуті результати реалізації Плану виконавчим комітетом селищної ради оприлюднюється в засобах масової інформації.

8. План заходів Основні завдання та механізми реалізації Плану соціально-економічного розвитку ОТГ.

Відповідно до визначених цілей розвитку Слобожанської ТГ визначено конкретні завдання, які необхідно реалізувати протягом 2025-2027 років (додаток 1).

Перелік скорочень

АЗПСМ – амбулаторія загальної практики сімейної медицини

ВПО – внутрішньо переміщені особи

ГО – громадська організація

ДТП – дорожньо-транспортна пригода

ДФРР – державний фонд регіонального розвитку

ЄС – Європейський Союз

ЖКГ – житлово-комунальне господарство

ЗВО – заклад вищої освіти

ЗЗСО – заклад загальної середньої освіти

ЗДО – заклад дошкільної освіти

ЗНО – зовнішнє незалежне оцінювання

ЗМІ – засоби масової інформації

ІКТ – інформаційно-комп'ютерні технології

КЗ – комунальний заклад

КП – комунальне підприємство

КНП – комунальне неприбуткове підприємство

КМУ – кабінет міністрів України

КУ – комунальна установа

МОН – Міністерство освіти і науки

МТД – матеріально-технічна допомога

ПКД – проектно-кошторисна документація

СПД – суб'єкт підприємницької діяльності

ТГ – територіальна громада

ТПВ – тверді побутові відходи

ФП – фельдшерсько пункт

ЦНАП – центр надання адміністративних послуг

ЦНСП – центр надання соціальних послуг

ЦПМСД – центр первинної медико-санітарної допомоги

СКЛАД

робочої групи з розробки Плану соціально-економічного розвитку Слобожанської територіальної громади на 2025-2027 роки та підготовки Звіту про стратегічну екологічну оцінку документу державного планування:

ВУСИК Світлана	- заступник селищного голови з питань діяльності виконавчих органів селищної ради, голова робочої групи
ШАПОВАЛОВ Ігор	- перший заступник селищного голови Слобожанської селищної ради, заступник голови робочої групи
ЧИРГИН Альона	- начальник відділу з питань економічного розвитку та інвестицій Слобожанської селищної ради, секретар робочої групи
Члени робочої групи:	
БОРОДІН Євгеній	- доктор наук з державного управління, професор, директор навчально-наукового інституту державного управління Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» (за згодою)
ЧИКАРЕНКО Ірина	- доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри державного управління і місцевого самоврядування Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» (за згодою)
МАМАТОВА Тетяна	- доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» (за згодою)
БОЛБАС Ніна	- староста Степнянського старостинського округу

БУРЯК Іван	- староста Орільського старостинського округу
ЛЕГЕЗА Ігор	- староста Балівського старостинського округу
АКИМОВА Вікторія	- староста Олександрівського старостинського округу
ШЕРСТЮК Ірина	- начальник юридичного відділу виконавчого комітету Слобожанської селищної ради
ВИШНЕВСЬКИЙ Станіслав	- заступник начальника відділу з питань економічного розвитку та інвестицій виконавчого комітету Слобожанської селищної ради
НЕВЕСЕЛИЙ Олексій	- начальник управління інфраструктури містобудування та архітектури, житлово-комунального господарства, екології Дніпровської райдержадміністрації, депутат селищної ради (за згодою)
САКУН Світлана	- начальник відділу земельних відносин та охорони навколишнього середовища виконавчого комітету Слобожанської селищної ради, депутат селищної ради
ДЕЙНЕКО Олександр	- начальник відділу з питань надзвичайних ситуацій, цивільного захисту та співпраці з правоохоронними органами
ПЛЮЩІЙ Наталія	- начальник відділу з питань будівництва, містобудування, архітектури та містобудівного кадастру Слобожанської селищної ради
КРЮЧКОВА Вікторія	- начальник відділу з питань житлово-комунального господарства, благоустрою, розвитку інфраструктури та транспорту Слобожанської селищної ради
ВОЛОВИЧ Руслана	- начальник відділу охорони здоров'я виконавчого комітету Слобожанської селищної ради
ШЕРЕМЕТ Микола	- начальник гуманітарного відділу Слобожанської селищної ради
МЕЛЬНИК Юрій	- начальник відділу культури, туризму, молоді, спорту та інформаційної політики Слобожанської селищної ради, депутат селищної ради
КРИВОРУЧКО Оксана	- завідувач сектору молоді, спорту та утвердження української національної та громадянської ідентичності відділу культури, туризму, молоді, спорту та інформаційної

політики Слобожанської селищної ради, депутат селищної ради

ЯРЕМЧУК Оксана

- начальник управління соціального захисту населення Слобожанської селищної ради

ДІДЕНКО Ольга

- начальник служби у справах дітей Слобожанської селищної ради

ОЛІЙНИК Тетяна

- начальник Центру надання адміністративних послуг Слобожанської селищної ради

НЕЧИПОРУК Анатолій

- директор КЗ «ССЦФЗН «Спорт для всіх» Слобожанської селищної ради

ДЕЙНЕКО Володимир

- директор КЗ «ДЮСШ» Слобожанської селищної ради, голова постійної комісії з питань житлово-комунального господарства, комунальної власності, промисловості, підприємництва, транспорту, зв'язку та сфери послуг Слобожанської селищної ради (за згодою)

КОНОВАЛ Олег

- директор КП «КК «Господар» Слобожанської селищної ради (за згодою)

МІЩЕНКО Віктор

- директор ТОВ «Агроспецпереробка», голова постійної комісії з питань планування, фінансів, бюджету та соціально-економічного розвитку Слобожанської селищної ради (за згодою)

ПРОСКУРНЯ Світлана

- директор КНП "Центр первинної медико-санітарної допомоги» Слобожанської селищної ради (за згодою)

СОТУЛЕНКО Анастасія

- директор ГО «СЛОБОЖАНСЬКА МРІЯ»

СМІЯНЕНКО Ірина

- директор ГО «ІНСТИТУТ ДЕМОКРАТИЧНИХ ІНІЦІАТИВ»

БЕРЕГОВА Карина

- голова правління ОСББ "Дніпровська брама"

Секретар селищної ради

Людмила ЛАГОДА